

Aan M
 Van DEU
 Via Piv DGES
 Kopie aan DGES, SG, BSG-PID, ANK
 Afgestemd met BLN

TER BESLISSING

Datum
 22 april 2015
Onze Referentie
 DEU-0173/2015
 BZ-2015.26310

Opgesteld door

10.2.e

memo

Kamerbrief over Duitse positie t.a.v. kwestie van de Armeense genocide

Aanleiding

Verzoek om een Kamerbrief over de veronderstelde omslag in de Duitse positie en de uitspraken daarover van MinBuZa Steinmeier in de Regeling van Werkzaamheden van 22 april. Ook is gevraagd naar aanwezigheid van het kabinet bij herdenkingen in Almelo en Assen vrijdag a.s.

Gevraagd besluit

Uw akkoord met bijgaande brief.

Toelichting

1. Duitse positie:

- Minister Steinmeier heeft op 20 april in een interview met de Süddeutsche Zeitung niet de genocide erkend, wel begrip getoond voor diegenen die de gebeurtenissen als zodanig zouden willen samenvatten. Daarna verklaarde hij dat het voor hem als Minister van BZ nog belangrijker was om de omgang met het verleden te verbinden aan het doel van dialoog en verzoening van de beide partijen in het heden. Hij wees er zelfs op dat hij zich er zorgen over maakt dat een steeds verhitter politiek debat niet daartoe leidt. AA heeft in woordvoering de dag erna evenmin de genocide erkend. Uw collega heeft sindsdien geen publieke uitspraken meer gedaan.
- De lijn van uw Duitse collega wijkt daarmee niet af van de Nlse.
- Wat Bondspresident Gauck donderdag zal zeggen is nog niet bekend, maar hoeft grondwettelijk gezien de Bondsregering niet te binden.
- De voorgestelde motie van CDU/CSU en SPD voor het Bondsdagdebat op vrijdag, waarover is overlegd met de Bondsregering, spreekt van een voorbeeld van de geschiedenis van de massavernietigingen, etnische zuiveringen, verdrijvingen, ja van volkenmoorden... en van "planmatige verdrijving en vernietiging van meer dan één miljoen Armeniërs". De motie dringt ook aan op verzoening en roept de regering op deze te helpen bewerkstelligen. Hij roept de regering niet op tot erkenning van de genocide.

10.2.a

10.2.a

Datum

22 april 2015

Onze Referentie

DEU-0173/2015

2. Aanwezigheid kabinet bij herdenkingen in NL:

- Brief volgt de tot nu toe gehanteerde lijn.

3. NL standpunt t.a.v. dit onderwerp op de Europese Raad:

- Ten Broeke heeft hierom gevraagd, maar het onderwerp staat niet op de agenda. De brief gaat er niet op in.

Armeense genocide

Waarom bent u – of een ander kabinetslid – niet bij de herdenking in Almelo of Assen? Was er geen enkele minister die hiervoor zijn agenda vanavond kon schoonvegen? Is het niet een politieke keuze om Turkije niet voor het hoofd te stoten? Waarom weigert u nog steeds te spreken over de Armeense genocide? Verandert dat ook niet nu in Duitsland daarover vandaag (vrijdag) een verklaring is aangenomen?

Vertegenwoordiging kabinet bij herdenkingen.

- De Nederlandse ambassadeur in Georgië, die ons land ook in Armenië vertegenwoordigt, woont vandaag de 100-jarige herdenking in de Armeense hoofdstad Jerevan namens de regering bij.
- Met die aanwezigheid brengt het kabinet zijn medeleven tot uitdrukking met de nabestaanden van de vele slachtoffers van de vreselijke gebeurtenissen van 1915 en 1916.
- Daarnaast is de regering vanuit BZ en SZW afgelopen maandag vertegenwoordigd geweest bij het herdenkingsconcert in de Grote Kerk in Den Haag.
- Aanwezigheid bij de herdenkingen vandaag in Almelo of Assen is niet voorzien.

NL erkent de genocide niet, Duitsland wel. Tijd dus voor NL om te bewegen.

- Laat ik één ding heel duidelijk zeggen: wat in 1915 en 1916 is gebeurd was vreselijk en heeft groot leed veroorzaakt. Het waren verschrikkelijke gebeurtenissen en er past ook groot medeleven met de nabestaanden.
- Het kabinet vindt dat een oordeel van zijn kant over de toepasselijkheid van deze term op dit moment niet bijdraagt aan een oplossing en de noodzakelijke acceptatie en verwerking van het verleden door beide landen. En dat is wat het kabinet nastreeft.
- Erkenning van gebeurtenissen komt idealiter van binnenuit. Dat maakt het veel sterker. Daarom wil het kabinet dat beide partijen gezamenlijk spreken over hun gedeelde verleden.
- En dat is ook wat Minister Steinmeier heeft gezegd: waar het werkelijk op aan komt is een oprechte en serieuze dialoog tussen Turken en Armeniërs over wat er toen gebeurd is, en hoe dat kan leiden tot een betere verhouding tussen deze burens.

Gauck en Bondsdagdebat

- Bondspresident Gauck heeft gisteren een indrukwekkende rede gehouden in de Dom in Berlijn. Hij heeft het woord 'volkerenmoord' gebruikt. Hij wees ook op het belang van erkenning en benoeming van wat er gebeurd is voor de families van de slachtoffers en voor de kansen op duurzame verzoening.
- Voor de goede orde: Gauck valt niet onder ministeriële verantwoordelijkheid.
- Bondsdag heeft vandaag hierover gedebatteerd en een standpunt ingenomen, net als de Kamer. Fracties spreken van volkerenmoord, zoals in Kamer veel fracties spreken van genocide.
- Positie Duitse regering is en blijft zelfde als de Nederlandse.
- [nb: Bondsregering zal zich beraden of en hoe ze zullen reageren.]

Herdenking slag om Gallipoli in Turkije ook vandaag, net als herdenking in Jerevan. Is NL hierbij?

- Nee, NL was neutraal tijdens de Eerste Wereldoorlog, en dus geen aanleiding om hierbij aanwezig te zijn.

Achtergrondinformatie over Duitse positie:

- Minister Steinmeier heeft in interview op 20 april niet de genocide erkend, wel begrip getoond voor diegenen die de gebeurtenissen als zodanig zouden willen samenvatten. Stelde ook dat het voor hem als Minister van BZ nog belangrijker was om de omgang met het verleden te verbinden aan het doel van dialoog en verzoening van de beide partijen in het heden. Maakte zich zorgen dat een steeds verhitter politiek debat niet daartoe leidt.
- De Duitse lijn wijkt daarmee niet af van de Nederlandse.
- Wat Bondspresident Gauck donderdag bij herdenking heeft gezegd hoeft grondwettelijk gezien de Bondsregering niet te binden. Gauck sprak onder meer van 'volkerenmoord' en 'genocidale dynamiek', noemde Duitse rol in Armeense kwestie, en onderstreepte belang van erkenning en benoeming van wat er gebeurd is voor de families van de slachtoffers en voor de kansen op duurzame verzoening.
- Bondsdag vandaag gedebatteerd. Brede erkenning van volkerenmoord, analoog aan NL Kamer. Moties ingediend naar hun VKCie BZ.
- Bondsregering hoeft niet te reageren, maar als ze dit doet dan zal dit echter pas over enkele weken zijn. Standpunt dus ongewijzigd en zelfde als NL regering.

Aan M
 Van DEU
 Via DGES
 Kopie aan SG en BSG-PID
 Afgestemd met

TER BESLISSING

Datum
 24 april 2015
Onze Referentie
 DEU-0184/2015
Opgesteld door
 10.2.e

T

memo

Kamerbrief n.a.v. verzoek om reactie op erkenning
 Armeense genocide door Bondspresident Gauck

Aanleiding

Verzoek van de Vaste Kamercommissie Buitenlandse Zaken om een brief in reactie op de erkenning door Bondspresident Gauck van de Armeense genocide.

Gevraagd besluit

Uw akkoord met bijgaande brief.

Toelichting

Deze brief kent drie centrale elementen:

1. Verwijzing naar rede Gauck, met duidelijke kanttekening dat Bondsregering niet door zijn uitspraken is gebonden.
2. Verwijzing naar Bondsdagdebat van hedenochtend.
3. Herhaling van constatering in Kamerbrief van gisteren dat positie DUI en NL overeenkomen.

Achtergrond

Gisteren heeft Bondspresident Gauck in de Dom gesproken. Zoals eerder gemeld binden zijn uitspraken de Bondsregering niet. Hij gebruikte de bewoording 'volkerenmoord' en sprak van 'genocidale dynamiek'. Hij benoemde uitdrukkelijk de Duitse rol in de Armeense kwestie, evenals het belang van erkenning en benoeming van wat er gebeurd is voor de families van de slachtoffers en voor de kansen op duurzame verzoening. 10.2 a

Vanochtend vond ook het debat over de Armeense kwestie plaats in de Bondsdag. Alle fracties en de voorzitter gebruikten het woord 'volkerenmoord'. Het kan nog enkele weken duren voordat in het debat voorgestelde moties worden behandeld. De Bondsregering hoeft zich daarover niet uit te spreken. 10.2 a

M akkoord

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

M
DE
Wvd DGE
SG en BSG-PID
ANK

TER BESLISSING

Datum
8 april 2015
Onze Referentie
DEU-0128/2015
Opgesteld door
10.2.e
T

memo

Kamerbrief uitnodiging Gallipoli in Turkije

Aanleiding

Verzoek van het lid Omtzigt tijdens de Regeling van Werkzaamheden om een brief over de uitnodiging aan Nederland voor de herdenking van de slag bij Gallipoli in Turkije.

Gevraagd besluit

Uw akkoord met bijgaande antwoorden en de ondertekening van de aanbiedingsbrief.

Toelichting

Het lid Omtzigt heeft gevraagd om een brief over de reactie van de Nederlandse regering op de uitnodigingen voor de herdenkingsplechtigheid van de slag om Gallipoli op 24 april. Dit is dezelfde dag als de herdenking van de kwestie van de Armeense genocide in Jerevan waar voor het eerst de Nederlandse ambassadeur in Georgië die is medegeaccrediteerd in Armenië aanwezig zal zijn.

In het SO FAON is gemeld dat het kabinet nog geen besluit heeft genomen over deelname aan deze herdenking. In het daarop volgende VSO van 1 april heeft u de vraag van de heer Omtzigt 'of de regering naar Gallipoli gaat op 24 april' met een volmondig 'nee' beantwoordt en daaraan toegevoegd dat Nederland neutraal was tijdens de Eerste Wereldoorlog en daar dus ook niet bij is betrokken.

In deze brief wordt deze lijn doorgetrokken en gezegd dat de Nederlandse regering niet aanwezig zal zijn.

NB:

Tot nu toe was nog geen formeel besluit genomen over deelname door een vertegenwoordiger van de Ambassade ANK of CG Istanbul. Tot dit jaar is de post ook niet vertegenwoordigd geweest.

10.2.a

* Brief met kenmerk DEU-148/2015 is op
8 april 2015 naar de Kamer
Door BSG-PID

10.2.e

BZ-2015-23556

Pagina 1 van 1

DEU

From: BSG-PID
Sent: woensdag 8 april 2015 16:11
To: DEU
Cc: 10.2.e

Subject: VERZOEK Regeling van Werkzaamheden d.d. 8 april inzake brief over de uitnodiging voor de herdenking in Turkije van de slag om Gallipoli m.b.t. de Armeense genocide
Attachments: 2015Z06276Verzoek Omtzigt.doc

Beste collega,

Hierbij ontvangt u een verzoek gedaan tijdens de Regeling van Werkzaamheden van de Tweede Kamer. De Kamer heeft verzocht om de brief vanavond te ontvangen.

Wij verzoeken u:

1. bij de beantwoording gebruik te maken van het sjabloon in Word (te vinden onder main menu/buza-common/brief aan Parlement).
2. De word versie in FOXY te hangen: **BZ-2015.23556**.

Hoort het voortouw bij een andere directie? Dan verzoeken wij u de coördinatie over te geven aan die directie met kopieverlening aan BSG-PID. Hieronder vindt u praktische aanwijzingen voor de beantwoording.

Met vriendelijke groet,

Parlementaire Informatie Dienst
Bureau Secretaris-Generaal
10.2.e

+++

Praktische aanwijzingen

- vermeld rechtsboven naam van de directie (voluit geschreven)
- laat bij de datum de dag weg (deze wordt met de hand ingevuld)
- vermeld kenmerk van de directie
- vermeld geen namen van politieke partijen
- gebruik geen aanhef (wordt met de hand geschreven).

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Aan de minister van Buitenlandse Zaken

Den Haag, 8 april 2015

Kenmerk: 2015Z06276

Geachte heer Koenders,

Met deze brief breng ik u het verzoek van het lid Omtzigt over zoals dat is gedaan in het ordedebat van heden.

Het stenografisch verslag inzake dit verzoek treft u bijgaand aan.

Met vriendelijke groet,

M. Bosma
Plv. Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

Regeling van werkzaamheden

U had nog een ander verzoek, mijnheer Omtzigt?

De heer Omtzigt (CDA):

Ja. Bij het schriftelijk overleg over de Armeense genocide antwoordde de minister dat het kabinet nog geen besluit heeft genomen over deelname aan de herdenking van de Slag om Gallipoli in Turkije waarvoor zowel Turkije als het VK Nederland heeft uitgenodigd. In het VSO stelde ik de vraag: gaat u in op de uitnodiging? De minister antwoordde toen dat de regering geen uitnodiging heeft ontvangen voor de herdenking in Gallipoli. Ik heb twee vragen. De regering had twee uitnodigingen gekregen. We horen dus graag of het eerste of het tweede antwoord klopt en belangrijker nog, of zij op die uitnodigingen ingaat. Dat kan natuurlijk gewoon via een eenregelig briefje. Ik ontvang dat graag voor vanavond laat.

De voorzitter:

U wilt een brief. Dat is helder.

Wil iemand daar iets over zeggen? Ik zie dat dit niet het geval is. Of toch, gaat uw gang, mijnheer Servaes.

De heer Servaes (PvdA):

Waarom niet? Het lijkt mij prima. Als er onduidelijkheid ontstaat, moet dat opgehelderd worden. Ik zou zelf zeggen dat hetgeen de minister in persoon in zijn eigen woorden in de Kamer gedeeld heeft, leidend is, maar als dat bevestigd moet worden, dan vind ik dat prima.

De voorzitter:

Prima. Dan zal ik het stenogram doorgeleiden naar het kabinet.

red.

10.2.e

184

Hulde!

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

10.2.e
M/
DEU t.a.
Wvd DGES
SG

10.2.e

10.2.e

TER BESLISSING

Datum

21 april 2015

Onze Referentie

DEU-0171/2015

Opgesteld door

10.2.e

memo

Mondelinge vraag Slob (CU) over herdenking kwestie
Armeense genocide 24 april in Assen en Almelo

Aanleiding

Mondelinge vraag Slob (CU) aan MP over herdenking kwestie Armeense genocide 24 april in Assen en Almelo.

Gevraagd besluit

Uw akkoord met de spreeklijn voor MP. Volgens mediaberichten zou Duitsland overgaan tot erkenning, maar Duitse lijn is nog niet uitgekristalliseerd. Conclusie dat Duitsland erkent is daarmee nog niet hard.

1. Donderdag 23 april a.s. zal de Duitse Bondspresident spreken tijdens herdenkingsbijeenkomst in de Dom, maar de precieze bewoordingen zijn nog niet bekend.
2. Tijdens debat over dit onderwerp op vrijdag, waarbij ook Duitse M zal spreken, zal de Bondsdag een motie aannemen over de gebeurtenissen in 1915-1916. De tekst is formeel nog niet bekend, 10.2.a

10.2.a

10.2.a Zie hoe woordvoerder AA het gisteren formuleerde:

„Hun lot (van de Armeniërs 10.2.e) staat als voorbeeld voor de geschiedenis van de massavernietigingen, de etnische zuiveringen en verdrijvingen en van de volkerenmoorden, waardoor de 20e eeuw op zo'n verschrikkelijke manier is getekend. Daarbij kennen wij de uniciteit van de Holocaust, waarvoor Duitsland schuld en verantwoordelijkheid draagt.“

3. Dit alles overwegende blijft de NLse lijn voor dit vragenuur overeind. De lijn waarin we stellen dat het belang van gezamenlijke verwerking van het verleden voorop moet staan en we blijven spreken van de kwestie van de Armeense genocide.

Spreektekst

Datum
21 april 2015

Onze Referentie
DEU-0171/2015

- Standpunt van het kabinet is dat duidelijk is dat de gebeurtenissen in 1915 en 1916 vreselijk waren en groot leed hebben veroorzaakt.
- Maar de vaststelling of hier in juridische zin sprake is geweest van genocide, is niet aan het kabinet.
- Het kabinet vindt dat een oordeel van zijn kant over de toepasselijkheid van deze term op dit moment namelijk niet bijdraagt aan een oplossing en de noodzakelijke acceptatie en verwerking van het verleden door beide landen. En dat is wat het kabinet nastreeft.
- Erkenning van gebeurtenissen komt idealiter van binnenuit. Dat maakt het veel sterker. Daarom wil het kabinet dat beide partijen gezamenlijk spreken over hun gedeelde verleden.
- In lijn met de moties Rouvoet en Voordewind van uw Kamer dringt het kabinet er bij voorkomende gelegenheden bij de Turkse autoriteiten op aan met de Armeense regering te streven naar verzoening en de gebeurtenissen van 1915 bespreekbaar te maken.

Erkenning door Duitsland:

- Ik ken de mediaberichten dat Duitsland dit als genocide heeft erkend. Deze kan ik niet bevestigen. Donderdag zal Bondsprezident Gauck spreken tijdens een herdenkingsbijeenkomst in de Dom in Berlijn. Dan zal meer duidelijkheid bestaan over de Duitse lijn.
- Nederland blijft bij de lijn die ik u eerder heb uiteengezet.

Wat de herdenkingen op 24 april in Assen en Almelo betreft:

- De Nederlandse ambassadeur in Georgië, die ons land ook in Armenië vertegenwoordigt, zal vrijdag aanstaande, de 24^e, de 100-jarige herdenking in de Armeense hoofdstad Jerevan namens Nederland bijwonen.
- Met deze aanwezigheid wil het kabinet zijn medeleven tot uitdrukking brengen met de nabestaanden van de slachtoffers van de gebeurtenissen van 1915
- Hiernaast zijn de directeur Europa van het ministerie van Buitenlandse Zaken en de directeur Samenleving en Integratie van het ministerie van Sociale Zaken, aanwezig geweest bij het herdenkingsconcert dat gisteravond in Den Haag.
- In dit licht voorziet het kabinet niet in aanwezigheid bij de herdenking in Almelo of in Assen op 24 april.

**Commissie Buitenlandse Zaken
Woensdag 22 april 2015**

Onderwerp: De Armeense kwestie

Tijdens de bijeenkomst van de commissie buitenlandse zaken van 22 april heeft Senator Mark Daly van Fianna Fáil (oppositie) een motie ingediend waarin de moord op Armeniërs als genocide wordt gekwalificeerd. Volgens Daly sluit de motie aan bij de erkenning door verschillende landen van de genocide, waaronder Argentinië, België, Canada, Frankrijk, het Vaticaan en recentelijk Duitsland. Daarnaast wordt de genocide erkend door het Europees Parlement.

In de commissie ontstond grote onenigheid tussen de coalitie en oppositiepartijen over de strekking van de motie. De coalitie was van mening dat de motie uitgesteld diende te worden, terwijl de oppositie de motie vóór de 100 jarige herdenking op 24 april aan het parlement ter stemming wilde voorleggen. Het ministerie van Buitenlandse Zaken lichtte het regeringsstandpunt in een tweeregelige email toe, tot grote verontwaardiging van de oppositie. De toelichting was volgens de coalitiepartijen te summier om een oordeel over de motie te kunnen vormen. De onenigheid die volgde leidde uiteindelijk tot enige chaos en geschreeuw tussen de verschillende leden van de commissie.

De regeringspartijen (Fine Gael en Labour) hadden sterke aarzelingen. Men was bang dat de kwalificatie 'genocide' de verzoening tussen Turkije en Armenië zou bemoeilijken. De internationale gemeenschap zou geen verwijten of oordelen moeten uitspreken maar haar blik op de toekomst moeten richten. Bovendien zou stemming over de motie pas na de 100 jarige herdenking plaatsvinden. Nu haast maken had geen zin.

De oppositie (Sinn Féin en Fianna Fáil) steunde de motie (ingediend door Fianna Fáil). Zij ziet de motie als een belangrijk politiek signaal dat genocide onaanvaardbaar is en wordt veroordeeld door de internationale gemeenschap.

Uiteindelijk werd de motie met 5 stemmen voor en 8 stemmen tegen afgewezen. Zij zal evenwel volgende week opnieuw ingediend worden. Bovendien heeft de commissie het ministerie van Buitenlandse Zaken gevraagd haar meer informatie te geven over de kwalificatie van de Armeense kwestie.

Regeringspartijen en oppositie waren het over eens dat Buitenlandse Zaken met een uitgebreidere reactie zou moeten komen.

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Subject: FW: Armenië / Duitsland / update 24 april
Date: dinsdag 28 april 2015 13:51:19

From: 10.2.e
Sent: vrijdag 24 april 2015 19:32
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: RE: Armenië / Duitsland / update 24 april

Hoi 10.2.e

N.a.v. persconferentie regering: geen wijzigingen regeringsstandpunt. 10.2.a

Voor zover ik even snel heb na kunnen gaan, hebben de media dit verder voor kennisgeving aangenomen.

Groeten,

10.2.e

From: 10.2.e
Sent: vrijdag 24 april 2015 11:07:45
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: Armenië / Duitsland / update 24 april

Beste collega's,

Ook met dank aan 10.2.a en 10.2.e hierbij een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen sinds gisteravond. Vanavond is er nog een (reguliere) regeringspersconferentie waar eea wellicht nog aan de orde komt, mocht dat nog nieuws opleveren, dan melden we dat uiteraard.

Reacties op rede Gauck

Met zijn rede bij de herdenkingsplechtigheid in de Dom gisteravond heeft bondspresident Gauck onomwonden van volkerenmoord gesproken, zo is de analyse. (NB gesproken tekst wordt vandaag nog door Präsidiëlamt verstuurd 10.2.a
 .)

In de Duitse kranten klinkt zonder uitzondering kritiek aan het adres van de Bondsregering en lof voor de opstelling van Gauck. De Süddeutsche Zeitung prijst Gauck dat hij de moed heeft de waarheid te benoemen (Gauck als "nationale apotheker, die ook het bittere medicijn niet schuwt als het de genezing dient"). De krant verwijt de Bondsregering om de waarheid heen te draaien, met Steinmeier voorop ("onverschillige realpolitik"). Volgens SZ hat zijn ministerie liever gezien dat het begrip

'volkerenmoord' überhaupt niet in het voorstel van de coalitiepartijen voorkwam. Ook Merkel heeft op dit punt geen leiderschap getoond. De Frankfurter Allgemeine plaatst het 'historisch geheugenverlies' van Turkije in haar commentaar tegenover de gedenkcultuur in Duitsland, die helpt met het verleden in het reine te komen. Alleen al daarom was het goed geweest als de Bondsregering zich in de discussie 'opener en waardiger' opgesteld had. (In FAZ komt overigens ook voormalig Europarlementariër voor GroenLinks Lagendijk aan het woord, hij noemt de Gallipoli-herdenking een "schaamteloze en al te doorzichtige afleidingsmanoeuvre".) Handelsblatt vindt het "deprimerend" te zien hoeveel moeite het Duitse politici nog altijd kost de volkerenmoord te erkennen. Die Welt deelt bovenstaande analyse maar vraagt zich af wat de Bondsdag met haar opstelling hoopt te bereiken (alleen het ergeren van Turkije is niet genoeg); de Bondsdag zou Turkije moeten uitleggen dat in het reine komen met het verleden voorwaarde is voor 'lidmaatschap van de Europese club'. Maar juist Duitsers weten als geen ander dat omgang met het verleden zich niet door buitenstaanders laat dwingen, verzucht de krant.

Bondsdagdebat

Vanmorgen vond in de Bondsdag plenair debat over de 'verdrijving en massamoorden van Armeniërs' plaats. Verschillende fracties hadden moties ingediend, meeste aandacht ging uit naar de motie van coalitiepartners CDU/CSU en SPD (jullie gisteren toegegaan). In het debat spraken alle partijen van volkerenmoord en verwezen naar de rede van Gauck gisteravond.

Bondsdagvoorzitter Lammert opende met zeer duidelijke uitspraak dat in 1915 van volkerenmoord sprake was geweest, daarbij verwijzende naar genocide-definitie in VN-kader. Hij sprak uitdrukkelijk waardering uit voor de Turkse opvang van vluchtelingen uit de regio, en benadrukte dat de huidige Turkse regering niet verantwoordelijk is voor hetgeen destijds gebeurd is – maar wel voor hoe er nu mee wordt omgegaan. Ook Duitsland moet het debat over de volkerenmoord aangaan, om een geloofwaardige gesprekspartner voor beide zijden te zijn.

De Duitse rol en samenwerking met het Osmaanse rijk in 1915 nam ook bij volgende sprekers een belangrijke plaats in. Erler (SPD) spreekt van 'historische Mitschuld' en benadrukt de inzet op toenadering en verzoening, die ook in de motie van de coalitiepartners is opgenomen. Bergner (CDU) vraagt verontschuldiging voor het feit dat het Duitse Rijk destijds niets gedaan heeft om de verschrikkingen te verhinderen. Röttgen (CDU en vz VC BZ) spreekt van bijzondere Duitse verantwoordelijkheid.

Oppositiepartijen Linke (Jelpke) en Grünen (Özdemir) spreken zich zeer kritisch uit over houding van de Bondsregering. Deze zou zonder voorwaarden de Duitse betrokkenheid moeten erkennen (Jelpke). Als het aan de Bondsregering lag, zou nog steeds de Turkse 'narrative' gebruikt worden (Özdemir). Duitsland wil weliswaar bijdragen aan het verzoeningsproces, maar hoe is dat praktisch mogelijk als de Duitse ambassade in Ankara geen activiteiten mag financieren waar de term 'volkerenmoord' genoemd wordt?

Verdere procedure Bondsdag, stappen Bondsregering

Uitkomst van debat in Bondsdag (eerste reactie op de verschillende voorstellen) wordt voor 'Mitberatung' (advies) doorverwezen naar de VC BZ. Deze commissie zal een "Beschlussempfehlung" (aanbeveling voor besluit) aan het plenum doen. Deze komt vervolgens op de agenda voor de plenaire vergadering; de fracties in de commissie besluiten op welke termijn het onderwerp in het plenum wordt behandeld. Na behandeling in de plenaire vergadering ligt er een 'besluit van de Bondsdag'. De regering hoeft zich daarover niet uit te spreken, maar kan dat uiteraard wel doen. Bovendien kan de commissie in haar reactie de regering om een stellingname vragen (in dit geval bijv. van MinBZ Steinmeier). Op welke termijn de commissie met een reactie moet komen, is niet vastgelegd; in dit geval verwacht de griffie gezien alle ophef dat het onderwerp snel (als in: binnen enkele weken) behandeld wordt; 10.2.a

Staatsminister Roth in Armenië

Staatsminister Roth woont namens de Bondsregering de herdenking in Jerevan bij. Bezoek staat

geheel in teken van de herdenking; hij zal geen verdere bilaterale gesprekken met de Armeense regering voeren. Hij heeft wel met maatschappelijke organisaties gesproken, ook die gesprekken in de context van de herdenking.

Met groeten,

10.2.e

Ministerie van Buitenlandse Zaken

M akkoord
verzending 1/4 8.55u

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

M
DEU-127/15
DGES 10.2.e
SG, BSG-PMO, ANK, DGES

TER BESLISSING

Datum
30 maart 2015

Onze Referentie
DEU-0127/2014

Opgesteld door
10.2.e

1

memo

Kamervragen Omtzigt kwestie Armeense genocide

Aanleiding

Kamervragen van het lid Omtzigt over de kwestie van de Armeense genocide.

Gevraagd besluit

Uw akkoord met bijgaande antwoorden op vragen van het lid Omtzigt over de Armeense kwestie en de ondertekening van de aanbiedingsbrief. Dit zijn dezelfde vragen als uit het SO hierover, omdat Omtzigt vond dat deze niet afdoende en niet één voor één waren beantwoord. In de antwoorden is echter weer teruggerepen op de eerdere antwoorden. De voornaamste nieuwe elementen zijn dat wordt verwezen naar de door Omtzigt aangehaalde instellingen als NIOD, en dat wordt gezegd dat u geen uitspraken doet over gesprekken die ambtenaren gevoerd hebben met derde partijen, in dit geval FAON.

Brief DEU-127/15 is door
BSG-PMO verzonden op
1 april 10.2.e

BZ-2015.22004
Pagina 1 van 1

Aan M 10.2.e
Van DEU
Via DGES
Kopie aan DGPZ, ANK, IST, TBI, COM
Afgestemd met

TER BESLISSING
Datum 17 maart 2015
Onze referentie DEU-111/2015
Opgesteld door

memo

SO en Kamervragen over kwestie Armeense genocide

Aanleiding

1. Schriftelijk overleg n.a.v. uw brief over een gesprek met de Federatie Armeense Organisaties Nederland (FAON). Deadline 19/3.
2. Kamervragen van de leden Slob (CU), Van der Staaij (SGP) en Wilders (PVV) aan MP over de herdenking van de Armeense genocide.

Gevraagd besluit

1. Uw akkoord met schriftelijke antwoorden SO.
2. Uw akkoord met beantwoording namens MP op de Kamervragen, gebaseerd op antwoorden SO.

Kern/samenvatting

N.a.v. eerdere Kamerbrieven over de Armeense genocidekwestie heeft de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken vragen gesteld ten behoeve van een schriftelijk overleg inzake uw brief van 28 januari over uw gesprek met FAON. Daarnaast zijn Kamervragen gesteld aan MP. De antwoorden op beiden zijn in lijn met eerdere kabinetsstandpunten, met als kern: NL wenst op dit moment geen olie op het vuur te gooien door expliciet stelling te nemen in de genocidekwestie.

Bijlagen

1. Conceptantwoorden voor SO
2. Conceptantwoorden KV MP

(Handwritten notes and annotations)

B Schriftelijk OK; er overijers als naar te beaankomen over de wettenschaps of is het overijers? (Zie ook recent Artikel Fange A/Han)

b) Het is de precieze tekst van de brief die gevonden is n.a.v. de Mote Renvoot door het kabinet World deit wo/doorde naar was ween

per direct retour via MP/A2

VRAGEN MP

1) Deze Vragen zijn door de Fractievoorzihtly gesteld, specifiek ze MP

2) Dinsdinst gnt het het om een 'vermeend' verschil van mening in /met KISW

3) De Vilgar mocht dus echt door MP zelf in de tekende worden

4) Ben overijers met beantwoorde echt

Minister

189

OUDE VERSIE

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 4
Den Haag

10.2.e

Onze Referentie
DEU-127/15

Uw Referentie
2015Z05553

Datum maart 2015
Betreft Beantwoording vragen van het lid Omtzigt over de Armeense genocide

10.2.e

Hierbij bied ik u de antwoorden aan op de schriftelijke vragen gesteld door het lid Omtzigt over de Armeense genocide. Deze vragen werden ingezonden op 27 maart 2015 met kenmerk 2015Z05553.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

10.2.e

10.2.e

Bert Koenders

10.2.e

Armeense genocide / reactie op uw commentaar:

a. 'Is er overigens iets meer te beantwoorden over de wetenschappers of is dit onverstandig'

De kern van het antwoord is dat het kabinet zich niet wil uitlaten over de toepasselijkheid van de term 'genocide' omdat dat niet bijdraagt aan een oplossing. Dit is in lijn met uw inzet in 30-ledendebat Turkije, waarvoor brede steun bestond. Antwoord dat 'onder wetenschappers een grote mate van consensus bestaat' is in lijn met artikel De Waal in Foreign Affairs waarop u uw lijn baseerde voor dit debat. Verdere uitleg zou alleen maar meer vragen oproepen (als u dan toegeeft dat brede consensus bestaat dat het genocide was, waarom zegt u dat gewoon niet). Nadruk moet blijven op kern dat gebruik van het G-woord oplossing in de weg staat.

b. 'wat is de precieze tekst van de brief die is gezonden n.a.v. de motie Rouvoet door het kabinet. Wordt daar voldoende naar verwezen'.

Motie en reactie dateren uit 2004. Advies is om niet zozeer daarheen te verwijzen, maar, zoals nu gebeurd, te baseren op recentere kabinetslijn t.a.v. de Armeense kwestie in brieven en antwoorden aan Kamer.

.....

Nog een nabrander, we hebben de tekst gevonden van de reactie van M (Bot) op motie Rouvoet in debat waarbij die is ingediend. Daarin zegt Bot dat motie ons beleid ondersteunt en die dus verwelkomt. Klopt precies met antwoord dat wij hebben gegeven onder 2 in SO: 'Kabinet handhaaft de interpretatie die voorgaande kabinetten aan motie hebben gegeven: ondersteunend aan regeringsinzet om kwestie bespreekbaar te maken – bilateraal en via EU – en toenadering te bespoedigen. Rouvoet gaf aan dat er geen verschil van mening was. Zie hieronder.

Advies aan M op zijn tweede vraag zou dan ook kunnen zijn dat 'antwoorden op SO in lijn zijn met en herhaling van reactie Minister Bot in debat in 2004 waarbij motie Rouvoet is ingediend, te weten dat kabinet motie ziet als ondersteuning beleid. Verwijzing naar reactie kabinet in 2004 daarmee voldoende'

Minister Bot-Voorzitter. Laat ik in de eerste plaats geheel aansluiten bij de woorden van waardering en dank die de minister-president heeft uitgesproken. Zij gelden ook mijn ministerie. Daar is buitengewoon hard gewerkt, niet alleen gedurende het afgelopen halfjaar, maar gedurende de gehele aanloop tot het voorzitterschap. Die is eigenlijk al bijna twee jaar geleden genomen.

De motie die de heer Rouvoet heeft ingediend, beschouw ik inderdaad als een ondersteuning van het bestaande beleid. Daarom verwelkom ik haar. De heer Rouvoet verzoekt de regering om in het kader van de dialoog met Turkije de erkenning van de Armeense genocide aan de orde te stellen. Ik suggereer u om de regering te verzoeken om in het kader van deze dialoog te stimuleren dat Turkije met Armenië op intensievere wijze spreekt over de Armeense genocide van 1915 of woorden van die strekking. Dan wordt het voor Turkije gemakkelijker om nog positiever deze discussie aan te gaan. Ik herhaal dat deze motie ons beleid ondersteunt en dat wij haar als zodanig verwelkomen.

De heer Rouvoet (ChristenUnie): In reactie op deze suggestie merk ik op dat mij niet is ontgaan dat de minister van Buitenlandse Zaken in zijn eerste termijn het een en ander heeft gezegd over wat Turkije hiernaan moet doen. Deze motie van het parlement onderstreept die noodzaak. Het parlement vraagt er in commissie met de Nederlandse regering om dat Nederland dit punt in de komende jaren nadrukkelijk op de agenda houdt. De minister mag dit interpreteren volgens de strekking die de motie in mijn ogen heeft. Ik denk dat wij geen verschil van mening hebben.

Toespraak Erdogan rondom kwestie Armeense genocide op 23 april 2014¹

1. Aan de vooravond van 24 april, de datum waarop de Armeense volkerenmoord van 1915 wordt herdacht, kwam premier Erdogan met een voor velen verrassende verklaring. Daarin erkende hij dat er in de laatste jaren van het Ottomaanse rijk een periode is geweest waarin de constituerende volkeren van het Ottomaanse rijk veel hebben geleden. Daarbij noemde hij specifiek Turken, Koerden, Arabieren en Armenen.
2. Tevens stelde hij dat de mensheid de taak heeft dit gedeelde lijden – inclusief dat van de Armeniërs – te erkennen. In Turkije kunnen volgens hem meningen, gedachten en perspectieven over de gebeurtenissen van 1915 vrijelijk worden geuit zoals past in een moderne democratie. Daarbij horen ook meningen die beschuldigend en provocatief kunnen overkomen. Indien dit helpt tot beter begrip en uiteindelijk empathie en tolerantie, moet dit mogelijk zijn, aldus Erdogan.
3. De verklaring stelt verder dat miljoenen met uiteenlopende geloven en etnische achtergronden hun leven verloren in WWI. Maar: "having experienced events which had *inhumane* consequences – such as relocation – during the First World War, should not prevent Turks and Armenians from establishing compassion and mutually humane attitudes among towards one another (sic)".
4. De verklaring vervolgt met het uitspreken van hoop dat de volkeren van Anatolië, die zoveel gebruiken en omgangswijzen gemeen hebben, elkaar vinden bij de verwerking van hun gedeelde smart en gaat als volgt verder: "and it is with this hope and belief that we wish that the Armenians who lost their lives in the context of the early twentieth century rest in peace, and we convey our condolences to their grandchildren."
5. Twee dagen later domineert de verklaring nog steeds de Turkse media. De reacties op de verklaring zijn voor het merendeel positief, zoals die van de kemalistische CHP en Koerdische BDP en de reacties in Armeense kringen. De Armeense Garo Paylan, bestuurslid van de HDP stelde zelfs: "the statement shatters the official stance of the Turkish state". De Armeense patriarch van Istanbul beklonk de verklaring met "...Amen..".
6. 10.2.a
7. 10.2.a

Herdenkingsmonument Armeense genocide in Den Haag (2010)

10.2.a

10.2.a

¹ Toespraak Erdogan 24-04-2014

Standpunt Nederlandse regering

Antwoorden van de heer Rosenthal, Minister van Buitenlandse Zaken, op vragen van de leden Voordewind en Wiegmar-van Meppelen Scheppink (beiden ChristenUnie) over de kwestie van de Armeense genocide.

(Ingezonden 3 november 2011)

Vraag 1

Wat verstaat u onder "verschrikkelijke gebeurtenissen" die rond 1915 hebben plaatsgevonden? 1) Bent u van mening dat de volgende kenmerken van toepassing zijn op deze "verschrikkelijke gebeurtenissen rond 1915": het doden van leden van een groep; het toebrengen van ernstig lichamelijk of geestelijk letsel aan leden van een groep; het opzettelijk aan een groep opleggen van levensvoorwaarden, bedoeld om de lichamelijke vernietiging van de gehele groep of een gedeelte er van te veroorzaken; het opleggen van maatregelen, bedoeld om geboorten binnen een groep te voorkomen; het gewelddadig overbrengen van kinderen van een groep naar een andere groep? Zo nee, Kunt u per kenmerk aangeven waarin de verschrikkelijke gebeurtenissen rond 1915" verschillen van de bovengenoemde kenmerken? Bent u tevens van mening dat het hier gaat om een bewust geplande actie door de toenmalige Ottomaanse bevelhebbers met als doel ontelbare Armeniërs om het leven te brengen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord op vraag 1

De regering is niet in de positie om de precieze feiten vast te stellen, die resulteerden in de vele slachtoffers onder Armeniërs en andere bevolkingsgroepen zoals de Assyriërs rondom 1915. Het is aan wetenschappers, alsook de Turkse en Armeense regeringen, om de historische feiten te duiden. Internationaalrechtelijk geldt, zoals in Kamerbrief (DEU-447/11) van 3 oktober j. uiteengezet, dat het Verdrag inzake Voorkoming en Bestrafing van Genocide geen terugwerkende kracht heeft.

Vraag 2

Bent u van mening dat de "verschrikkelijke gebeurtenissen rond 1915" vallen onder handelingen gepleegd met de bedoeling om, geheel of gedeeltelijk, een nationale, etnologische of godsdienstige of rassengroep uit te roeien? Zo nee, waarin verschillen de "verschrikkelijke gebeurtenissen rond 1915" van deze genoemde handelingen? Bent u bereid om in toekomende kabinetstukken en reacties, de "verschrikkelijke gebeurtenissen rond 1915" als gevolgtrekking van bovenstaande kenmerken en definitie(s) te benoemen als de Armeense genocide? Zo nee, waarom niet?

Antwoord op vraag 2

Zoals op vraag 1 is geantwoord, is het Kabinet niet in de positie om de precieze feiten te duiden. Het Kabinet hanteert daarom de terminologie 'kwestie van de Armeense genocide'.

Vraag 3

Hoe verhoudt de Kamerbreed aangenomen motie Rouvoet c.s. waarin de regering verzocht wordt 'voortdurend en nadrukkelijk de erkenninci van de Armeense genocide aan de orde te stellen 2)' zich tot uw antwoord dat 'de voortdurende druk vanuit de EU en Nederland er mede toe geleid heett dat in Tirkije meer ruimte voor debat over deze kwestie mogelijk is gemaakt' en 'dat de vrijheid van meningsuiting deze uitwisseling van standpunten dient te waarborgen'? 3) Deelt u de analyse dat u in dit antwoord de erkenning van de Armeense genocide, waartoe de motie oproept, teniet doet en u de vrijheid van meningsuiting prefereert boven de erkenning? Zo nee, waarom niet?

Antwoord op vraag 3

De motie Rouvoet spreekt van 'Armeense genocide' en vraagt het Kabinet om erkenning hiervan 'voortdurend en nadrukkelijk' bij de Turkse regering aan de orde te stellen. Het Kabinet geeft hieraan uitvoering door in contacten met de Turkse overheid aandacht voor het standpunt van de Kamer te vragen. Het in de eerdere Kamerbrief (DEU-477/1 1) geformuleerde Kabinetsstandpunt, dat door achtereenvolgende Kabinetten is ingenomen, doet daaraan niets af. Naast aandacht voor de Motie Rouvoet, roept het Kabinet de Turkse regering op een vrij debat over de kwestie van de Armeense genocide mogelijk te maken. Turkse regelgeving die dit in de weg staat, is in strijd met de voorwaarden om lid van de EU te worden. Mede dankzij EU-druk, is er over deze kwestie nu meer ruimte voor debat in Turkije. Om tot wederzijdse

erkenning van het gezamenlijke verleden te komen, is het — op dit punt essentieel dat de Turkse en Armeense regeringen de vrijheid van meningsuiting, toegang tot elkaars nationale archieven en een open maatschappelijke dialoog bevorderen.

Vraag 4

Hoe verhoudt het EU-toetredingscriterium inzake goed nabuurschap zich tot de situatie omtrent de gesloten grens tussen Turkije en Armenië? In hoeverre speelt de Armeense genocide een expliciete rol in het criterium van goed nabuurschap? Bent u bereid om de Armeense genocide als een bindende voorwaarde van goed nabuurschap te zien? Zo nee, waarom niet? Bent u bereid dit onderwerp verder aan te kaarten in EU-verband? Zo ja, wat zijn de vorderingen?

Antwoord op vraag 4

Het EU-onderhandelingsraamwerk uit 2005 stelt duidelijk dat kandidaat-lidstaat Turkije aan het toetredingscriterium van goed nabuurschap getoetst moet worden.

Nederland roept de Turkse regering mede daarom op de in het slop geraakte toenadering tot Armenië te hervatten en de in 2009 ondertekende 'Zürich protocollen' te ratificeren.

Erkenning van de kwestie van de Armeense genocide vormt geen onderdeel van de Kopenhagen-criteria en is als zodanig geen eis of voorwaarde in de toetredingsonderhandelingen. Vrijheid van meningsuiting en persvrijheid zijn dat wel. Deze criteria en de voorwaarde van goed nabuurschap bieden de regering voldoende aanknopingspunten om bij de Turkse overheid en in EU-verband aandacht voor de kwestie van de Armeense genocide te blijven vragen.

Antwoord van minister Rosenthal (Buitenlandse Zaken) op kamervragen van de leden Voordewind (CU) en Wiegmar-van Meppelen Scheppink (CU) (03-11-2011)²

"De regering is niet in de positie om de precieze feiten vast te stellen, die resulteerden in de vele slachtoffers onder Armeniërs en andere bevolkingsgroepen zoals de Assyriërs rondom 1915. Het is aan wetenschappers, alsook de Turkse en Armeense regeringen, om de historische feiten te duiden ... Het Kabinet hanteert daarom de terminologie 'kwestie van de Armeense genocide' ... Het Kabinet geeft uitvoering [aan de motie Rouvoet] door in contacten met de Turkse overheid aandacht voor het standpunt van de Kamer te vragen ... De criteria [vrijheid van meningsuiting en persvrijheid] en de voorwaarde van goed nabuurschap [voor toetreding EU] bieden de regering voldoende aanknopingspunten om bij de Turkse overheid en in EU-verband aandacht voor de kwestie van de Armeense genocide te blijven vragen."

Antwoord van minister Rosenthal (Buitenlandse Zaken) op kamervragen van leden Voordewind (CU), Van der Staaij (SGP), De Roon (PVV) en Van Bommel (SP) (15-08-2011)³

"Het Verdrag inzake Voorkoming en Bestrafing van Genocide is [op de kwestie Armeense genocide] niet van toepassing, omdat dit van latere datum (*i.e.* 1966) is en geen terugwerkende kracht heeft ... ook ik beschouw de motie [Rouvoet] als ondersteunend aan de regeringsinzet om de kwestie van de Armeense genocide – bilateraal en via de EU – in Turkije bespreekbaar te maken en de toenadering tussen Armenië en Turkije te bespoedigen ... Erkenning van de Armeense kwestie vormt geen onderdeel van de politieke Kopenhagen-criteria en is als zodanig geen eis of voorwaarde in de toetredingsonderhandelingen. Vrijheid van meningsuiting, persvrijheid en goed nabuurschap (in dit geval met Armenië) zijn daarentegen wel expliciete criteria De in 2009 met Armenië ondertekende «Zürich protocollen» [voorzien] in een procedure om een wederzijds onderzoek (met een gezamenlijke commissie) mogelijk te maken. Deze protocollen moeten nog door beide parlementen geratificeerd worden.

Wetsvoorstel van het lid Voordewind (CU) tot strafbaarstelling van het in de openbaarheid ontkennen, op grove wijze bagatelliseren, goedkeuren of rechtvaardigen van volkerenmoord (strafbaarstelling negationisme) (Tweede Kamer, vergaderjaar 2008–2009, 30 579, nr. 6 1) wordt niet aangenomen in de Tweede Kamer

Motie Rouvoet (21-12-2004)⁴

"...Verzoekt de regering om binnen het kader van deze [politieke en culturele] dialoog [tussen EU en Turkije m.b.t. toetreding] met Turkije voortdurend en nadrukkelijk de erkenning van de Armeense genocide aan de orde te stellen..."

De motie Rouvoet, breed gesteund door de Kamer, heeft een tweeledige boodschap:

- *De Kamer is van opvatting dat er in 1915 sprake is geweest van een genocide;*
- *De Kamer wenst dat Turkije dat erkent*

² Kamervragen Voordewind en Wiegmar-van Meppelen Scheppink

³ Kamervragen Voordewind Van der Staaij e.a.

⁴ Motie Rouvoet

Aan M 10.2.e
 Van DEU
 Via DGES
 Kopie aan SG, DGPZ, ANK, TBI
 Afgestemd met

TER BESLISSING

Datum
 5 november 2014
 Onze Referentie
 DEU-0524/2014
 Opgesteld door
 10.2.e

memo Kwestie Armeense genocide

Aanleiding

Herdenking kwestie Armeense genocide 2015 en hierover gestelde Kamervragen.

Gevraagd besluit

- Uw akkoord met bijgaande beantwoording Kamervragen en de ondertekening van de aanbiedingsbrief.
- Uw aanwijzing voor Nederlandse deelname aan herdenking kwestie Armeense genocide 2015 waarbij optie 1 de voorkeur heeft. 11.1

M, deze kwestie luistert nauw. Om die reden mogelijke beter om meer tijd te nemen een standpunt-

Kern/samenvatting

- 11
- 10.2 a In NL die kabinet in vroeg stadium tot besluit tot deelname probeert te dwingen, o.a. door de genoemde Kamervragen (zie bijlage), 10.2 a en lobby van Federatie Armeense Organisaties NL (FAON).
- Op 11 november vindt een AO Integratie plaats met MinSZW, en een deel van de oppositie wil d.m.v. Kamervragen bereiken dat het kabinet dan een positief besluit bekend maakt.
- Vooralnog posities andere EU LS over deelname herdenking onbekend. NL zou dan ook eerste zijn met een beslissing over deelname.

beperking. Er is geen haast bij en dit geeft u gelegenheid tot nadere overweging.

10.2.e

Opties die overwogen kunnen worden:

1. Vasthouden aan NL lijn tot nu toe: kabinet neemt niet deel aan herdenking genocide. T.a.v. bijwonen herdenkingen geldt dat deelname aan culturele/religieuze/humanitaire bijeenkomsten geen probleem is. Maar het risico van deelnemen aan een dergelijke door derden georganiseerde bijeenkomst is dat het toch specifiek over de Armeense genocide gaat. Aanwezigheid MinSZW kan dan door zowel ARM als TR geïnterpreteerd worden als politieke stellingname en erkenning door het

kabinet van de genocide. Zal door beide partijen worden uitvergroet en daardoor contraproductief zijn. Optie 1 heeft de voorkeur in het licht van de betrekkingen met strategische bondgenoot Turkije. Is wellicht niet haalbaar in eerste instantie met MinSZW. SZW overweegt nl. deelname aan herdenking door MinSZW in hoedanigheid van minister van Integratie (niet namens kabinet en zonder erkenning genocide). Dit is onwenselijk; kabinet spreekt met één stem. Terugvaloptie is om samen te besluiten een eventuele beslissing nu nog niet te nemen.

Datum
5 november 2014
Onze Referentie
DEU-0524/2014

2. Deelname door kabinet. Bezwaren zijn zoals hierboven geschetst:
3. Geen kabinetsdeelname, maar als handreiking naar SZW voorstellen een onafhankelijke bijeenkomst/wetenschappelijk seminar (lees: niet door een organisatie als FAON) te organiseren waar de kwestie van de Armeense genocide in een breder geschiedkundige context wordt geplaatst en bv. in het kader van conflicthantering. Hiervoor zouden vertegenwoordigers van zowel Armenië als Turkije worden uitgenodigd. Komt tegemoet aan de wens van MinSZW om de kwestie te zien als een integratiedossier, maar de eerste indicaties zijn dat SZW hiertoe niet geneigd is. En ook bij deze optie bestaat het risico dat het geïnterpreteerd kan worden als politieke stellingname.

Bij alle opties aan te bevelen een eventuele beslissing over deelname aan herdenking voorlopig niet naar buiten te brengen en dit op een later stadium af te zetten tegen EU krachtenveld.

Achtergrond

- Armeense gemeenschappen herdenken wereldwijd jaarlijks op 25 april de kwestie van de Armeense genocide van 1915.
- In Nederland werd op 25 april 2014 t.g.v. deze herdenking een nieuw monument onthuld bij de Armeense kerk in Almelo. Diverse parlementariërs waren hierbij aanwezig.
- Enkele honderden Turkse Nederlanders organiseerden begin juni een protestdemonstratie bij hetzelfde monument. De demonstratie verliep vreedzaam, maar leidde niettemin tot vragen in de Tweede Kamer.
- Armenië plant in 2015 in vele landen, waaronder NL, grootschalige herdenkingen van "100 jaar genocide". Oogmerk is mede ook officiële erkenning van de gebeurtenissen als 'genocide' door zoveel mogelijk staten.
- Na AO van 30 juni, waarin minister Timmermans desgevraagd aangaf geen rol te zien voor de NL regering bij herdenking van de genocide in 2015,
- FAON bezochten afgelopen jaar onder andere BZ (SG e.a.), V&J (Stas Teeven), OC&W (Min. Bussemaker) en SZW (Min. Asscher), om sympathie van de verschillende bewindslieden voor de Armeense positie en hun belangstelling voor deelname aan herdenkingen te peilen.

- Meeste EU-lidstaten erkennen de genocide niet op regeeringsniveau. Vele daarvan, waaronder DUI, zijn in dezelfde positie als NL: parlementaire resoluties/moties aangenomen, maar geen formele erkenning als 'genocide' door de regering (motie Rouvoet 2004). Dit geldt overigens ook voor de VS, FR, GR en CYP erkennen de genocide wel.

Datum
5 november 2014
Onze Referentie
DEU-0524/2014

In 2012 nam het parlement een wet aan (op basis van een voorstel van toenmalig president Sarkozy) die ontkenning van de Armeense genocide strafbaar stelt. De Franse Constitutionele Raad heeft deze wet echter nadien ongrondwettig verklaard wegens strijdigheid met de vrijheid van meningsuiting. De Franse president François Hollande gaf medio 2012 aan opnieuw een wetsvoorstel te willen indienen waarmee ontkenning van de Armeense genocide verboden werd. 10.2 a

- Grote Armeense gemeenschap in NL (+/- 10.000 personen). Genocidemumenten in Almelo en Assen.
- In april jl. heeft Erdogan een handreiking gedaan met een verzoenende verklaring waarin hij erkende dat er in de laatste jaren van het Ottomaanse rijk een periode is geweest waarin de constituerende volkeren van het Ottomaanse rijk veel hebben geleden. Daarbij noemde hij specifiek Turken, Koerden, Arabieren en Armenen. Tevens stelde hij dat de mensheid de taak heeft dit gedeelde lijden - inclusief dat van de Armeniërs - te erkennen.

Bijlagen:

- 1) Concept beantwoording Kamervragen Omtzigt e.a. over Turkse demonstratie bij Armeens monument Almelo;
- 2) Verzoek vaste commissie voor SZW aan MinSZW om kabinetsreactie op brief Federatie Armeense Organisaties Nederland (FAON), die wil dat kabinet demonstratie veroordeelt en dat MinSZW zijn 'toezegging' tot bijwonen herdenking 2015 gestand doet.

3 juni 2016

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Berichtenverkeer

BZ-Vertrouwelijk

Duitsland - Bilateraal - Turkije – DUI erkent Armeense genocide;

10.2.a

Van : BLN-PA
Verzonden op : 3 juni 2016 14:22
Land/regio : Duitsland
Forum : Bilateraal

Samenvatting

- Duitse Bondsdag nam 2 juni jl. de "motie ter gedachtenis aan volkerenmoord op Armeniërs en andere christelijke minderheden in 1915 en 1916" aan. De motie wijst ook op de medeverantwoordelijkheid van het Duitse Rijk als toenmalige bondgenoot van het Ottomaanse Rijk. De motie op initiatief van coalitiefracties CDU/CSU, SPD en oppositiefracties Die Grünen werd met één onthouding en één stem tegen aangenomen.
- De motie bevat geen elementen op grond waarvan de Bondsregering haar beleid inhoudelijk moet wijzigen. Net als de conceptmotie van vorig jaar wordt de regering opgeroepen te werken aan verzoening tussen TUR en ARM, maar dat is staand beleid.

10.2.a

10.2.a

Commentaar

- Wens van de fracties in de Bondsdag was het om met de motie niet alleen voor de erkenning van de Armeense genocide te stemmen, maar ook om de DUI medeverantwoordelijkheid hieraan ten tijde van het DUI rijk te aanvaarden (het DUI en Ottomaanse Rijk waren begin 20^e eeuw bondgenoten; DUI had in 1915 een grote militaire en diplomatieke presentie ter ondersteuning van de Ottomanen en was derhalve soms getuige van de etnische schoonmaak die zich in m.n. het Oosten voltrok). De haast unanieme stemming, ondanks de hevige

10.2 a

•10.2 a

•10.2 a

- Met de aanneming in de Bondsdag hebben in totaal 29 parlementen de Armeense genocide erkend. Zoals

10.2 a

10.2 a

10.2 a

10.2 a

Bericht

10.2 a

'Interfraktionelle' motie van CDU/ CSU, SPD en B'90/ Die Grünen

- De Bondsdag nam gisteren (2 juni jl.) de motie aan ter gedachtenis aan volkerenmoord op Armeniërs en andere christelijke minderheden in 1915 en 1916. De motie wijst ook op de medeverantwoordelijkheid van het Duitse Rijk als bondgenoot toentertijd van het Ottomaanse Rijk.
- De motie was een initiatief van de coalitiefracties CDU/CSU, SPD en B'90 / Die Grünen. De tekst is de afgelopen maanden door de parlementaire werkgroepen voor zowel buitenlandse zaken, Europese zaken alsook mensenrechten voorbereid.
- Er was slechts één onthouding en één stem tegen. Een aantal Kamerleden van Turkse afkomst was niet aanwezig. De voorzitter sprak na de stemming van een 'bemerkenzwerte Mehrheit'.
- Stemming over de motie was vorig jaar uitgesteld op verzoek van Bondsregering, maar de motie is nu alsnog in stemming gebracht. Dat de Bondsdag zich nu toch over de kwestie buigt, wordt door commentatoren als een tweeledige boodschap geduid: het parlement zou een signaal willen afgeven dat men ondanks intensief EU-TUR-overleg over migratie niet afziet van voor Turkije onwelgevallige standpunten noch in dit kader zwicht voor druk vanuit de Bondsregering.
- De motie bevat geen elementen op grond waarvan de Bondsregering haar beleid inhoudelijk hoeft te wijzigen. Cf. de conceptmotie van vorig jaar wordt de regering opgeroepen te werken aan verzoening tussen TUR en ARM, maar dat is staand beleid. Verder gaat het om een parlamentsbesluit dat de regering niet formeel bindt.

Stemming in de Bondsdag

10.2 a

MinBZ Steinmeyer pleitte recentelijk nog voor een terughoudende opstelling; zijn inzet is het steeds geweest om het historische verwerkingsproces tussen TUR en ARM over de kwestie te ondersteunen. Voorafgaand aan stemming gaf de SPD echter aan *en bloc* vóór de motie te zullen stemmen.

- In aanloop naar de stemming werd er door Turks(-Duitse) organisaties actief gelobbyd om tegen te stemmen; in sommige gevallen werden parlementariërs zelfs (met de dood) bedreigd. Voorzitter van de Bondsdag Lammert refereerde hier tijdens zijn rede aan door te zeggen dat het Duitse parlement zich vrij moet kunnen uitspreken en zich vooral niet moet laten 'gijzelen' door buitenlandse mogendheden – ook niet door Turkije/ Erdogan. De bedreigingen tegen Bondsdagleden van Turkse afkomst veroordeelde hij. Ondanks het klimaat vooraf, verliep het debat als zodanig rustig. Er was weinig opwinding en de Armeense ambassadeur en twee Turkse diplomaten zaten naast elkaar op de publieke tribune.
- Inhoudelijk verliep het debat in lijn der verwachtingen; alle partijen benadrukten DUI medeverantwoordelijkheid en gaven aan dat erkenning van de Armeense genocide de weg vrij zou maken voor verzoening tussen ARM en TUR ("Ohne Anerkennung, keine Annäherung und Versöhnung"). Ook zou erkenning van de Armeense genocide voorkomen dat de DUI rol ten tijde van het Duitse rijk gebagatelliseerd zouden worden ("auch um unsere deutsche Mitverantwortung nicht zu bagatellisieren, ist es wichtig, den Begriff Völkermord zu verwenden", aldus dhr. Bergner van de CDU/CSU-fractie).

10.2 a

- TUR heeft bij monde van president Erdoğan en anderen voorafgaand gewaarschuwd voor de negatieve effecten op de DUI-TUR relatie. Direct na aanneming van de motie heeft Turkije zijn ambassadeur in Berlijn teruggeroepen; niet veel later werd de DUI *chargé d'affaires* in Ankara ontboden.

10.2 a

10.2 a

- MinBZ Steinmeier liet in een reactie weten dat de aanname van de motie een 'onafhankelijke beslissing van de Duitse Bondsdag' is ('Dieses ist zunächst mal eine unabhängige Entscheidung des deutschen Bundestages') en herhaalde zijn inzet om het historische verwerkingsproces tussen TUR en ARM over de kwestie te ondersteunen. 10.2 a
- 10.2 a gaf aan dat de betrekkingen, de strategische belangen en de vriendschap tussen DUI en TUR sterk zijn ondanks het verschil van mening. DUI media melden inmiddels dat Yildirim vandaag een meer verzoenende toon aanneemt.

Reacties in Turkije

- Na de stemming liet Erdogan – vanuit Kenia waar hij op Staatsbezoek is – weten dat de stemming serieuze consequenties zou hebben voor de bilaterale relaties.
- Kersvers premier Yildirim stelde dat de resolutie was gebaseerd op "ungrounded claims" en dat Turkije niets heeft gedaan waarvoor het zich zou moeten schamen. De dag voor de stemming verwees hij naar de gebeurtenissen in 1915 als "ordinary events that could take place under conditions of WWI."
- Vicepremier en regeringswoordvoerder Kurtulmus sprak van een historische vergissing, die botst met de goede betrekkingen tussen beide landen. Hij noemde de resolutie "null and void". Wetenschappers en historici moesten de gebeurtenissen duiden, niet politici.
- Het Turkse ministerie van BZ gaf een uitgebreide verklaring uit, zie . Meest pregnante punten: "Defaming another country's history with irresponsible and unfounded parliamentary decisions is not the way to recognize your own dark history."; "Turcophobia and Islamophobia reaching to the level of racism, current developments in domestic politics and foreign policy, some arrogant and opportunist politicians, and the deep trauma created by Germany's record of past crimes against humanity and genocide extending from Namibia to the Holocaust may possibly be mentioned among the reasons lying behind this policy. Even worse, this initiative of Germany constitutes an attempt to assimilate Turks and Germans of Turkish origin, who have contributed significantly to the political, economic and socio-cultural life of Germany and to alienate them from their own history and self-identity. It is also for this reason that the initiatives for dictating the Armenian narrative to young generations by means of public education cause concern. Turkish children in Germany are expected to defend a narrative which they do not believe and know that it is untrue, so as to succeed in history classes."
- Minister van Justitie Bozdag twitterde 'You burn Jews in ovens, then you get up and decide to accuse the turkish nation of genocide.' Hij kreeg bijval van verschillende van zijn collegae, waaronder vice-premier Simsek.
- De oppositiepartijen CHP en MHP gaven samen met regeringspartij AKP een verklaring uit: "We strongly condemn the resolution that is based on groundless Armenian allegations. The resolution has no historical or legal validity." De Koerdische partij HDP erkent als enige de Armeense genocide, mede vanwege de kwalijke rol die Koerdische Koerden hierbij hebben gespeeld.
- Ook in de media hebben zich de rijen gesloten en wordt de resolutie in scherpe bewoordingen – en met menig verwijzing naar rol DUI in de Holocaust – veroordeeld. Voorts veel speculaties over verborgen agenda's om Turkije 'klein te krijgen (en te houden)'. 10.2 a

10.2 a

Berichtgegevens BZ-VI

Aan : DGES; DGPZ; DEU; DIE; BPZ; MIGRATIETASKFORCE; DIE-IN; DIE-EX; ANK; ANK-PA; WAS-PA; PS; RS; bre-lsh; BRE; bre-uitbr; ANK-CDP; ATH-CDP; BDP-CDP; BKR-CDP; BLN-CDP; BRE-CDP; BRU-CDP; BTL-CDP; DUB-CDP; HEL-CDP; KOP-CDP; LIS-CDP; LIJ-CDP; LON-CDP; LUX-CDP; MAD-CDP; NIC-CDP; PAR-CDP; PRA-CDP; RIG-CDP; ROM-CDP; SKO-CDP; SOF-CDP; STO-CDP; TAL-AMB; VAL-CDP; VIL-AMB; WAR-CDP; WEN-CDP; ZAG-CDP; BALTICUM-CDP; LON-PA; PAR-PA; MUN-CDP; DUS-CDP; SBV-MIN-AZ; SBV-MIN-VENJ

Opsteller : 10.2.e

Afgestemd : Cdp BLN

Kenmerk : BLNC-072/16

Type : Beleids

Prioriteit : Routine

Rubricering : BZ-Vertrouwelijk

Categorie : Verslag/Info

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

10.2.e
From: [redacted]
To: [redacted]
Cc: [redacted]
Subject: RE: TUR wetenschappelijke publicaties tegen kwestie van Armeense genocide
Date: donderdag 8 februari 2018 09:14:00

Beste 10.2.e
 In antwoord op je vraag:

The effort to counter Armenian Genocide claims has been there for decades. They either commissioned academics abroad; or established think-tanks such as Armenian Researches Institute Eraren (English).

This is the –almost- full bibliography including works reflecting the Turkish arguments.
<http://www.eraren.org/index.php?Lisan=en&Page=Sayfa&No=28>

If you go to the thesis centre of Higher Education Board (YÖK) and write down 'Armenian' to the search box, you will be astonished by the sheer number of theses.
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>

10.2.a
 [redacted]
 [redacted]
 [redacted]

Ik hoor het graag als je meer nodig hebt

10.2.e

From: 10.2.e
Sent: woensdag 7 februari 2018 12:05
To: 10.2.e
Cc: [redacted]
Subject: TUR wetenschappelijke publicaties tegen kwestie van Armeense genocide

10.2.e

Voor het AO genocide volgende week zijn we op zoek naar (Turkse) wetenschappelijke publicaties die stellen dat de 'kwestie van' de Armeense genocide niet heeft plaatsgevonden. Kunnen jullie bevestigen dat deze publicaties er zijn en de meest bekende publicaties met ons delen?

Alvast bedankt!

Groet, 10.2.e

From: ANK
To: 10.2.e [redacted]@yahoo.com
Subject: RE: Genocide issue!!
Date: maandag 12 maart 2018 08:23:34

Dear 10.2.e [redacted]

Thank you for your kind words about Dutch people. We appreciate your honesty, and we would like to explain what happened recently in the Netherlands regarding the question of the Armenian genocide.

First of all; it has been the Dutch parliament who voted to recognize the events of 1915 as genocide. The government of the Netherlands has a different position, which we explained immediately after the vote in our parliament, through this statement:
<https://www.netherlandsandyou.nl/latest-news/news/2018/02/22/on-the-motions-accepted-by-the-dutch-parliament-on-february-22-2018-regarding-the-events-of-1915>.

Some critics have linked this decision of the Dutch parliament with the events that took place in Srebrenica, in 1995. Dutch military were supposed to protect the Bosnian people who found shelter in Srebrenica but failed to prevent the horrible killing of over 7000 men and young boys. As a consequence, the government of the Netherlands collectively resigned in April 2002. Since then, we have devoted a lot of effort in investigating and documenting what happened. The debate is still ongoing and includes several court cases of family members of the victims against the Dutch state. Meanwhile, The Netherlands have invested 125 million euro in the reconstruction of Srebrenica. We try to honor the tragic events of Srebrenica in a most sincere way, and welcome debate. We hope you recognize our efforts in this regard and that you can agree with us that The Netherlands did not cause a genocide in Srebrenica, but does acknowledge its responsibility in the failure to prevent one.

Respectfully,
 The Netherlands Embassy in Ankara

-----Original Message-----

From: 10.2.e [mailto:10.2.e [redacted]@yahoo.com]
Sent: zondag 4 maart 2018 17:04
To: ANK <ank@minbuza.nl>
Subject: Genocide issue!!

To whom it may concern

First of I want to say my regards to Polite Dutch people..

I am an ordinary Turkish citizen who have never voted to president Mr. Erdogan, I am giving this information because I want you understand that I am not talking with the "mouth" of Mr Erdogan. I have been to Netherlands before And I may say that they were one of the Most polite And kind people on earth. I really loved them And nothing to say to them,however very recently I heard the decision of Dutch government on Armenian Genocide issue. I was really upset with that. Now I want to ask to you: How can a government whose soldiers are responsible for the genocide of More 8000 people in Serebrenitza (Bosnia) blame another nation of making genocide... In my opinion you have already lost the chance of talking about genocide. If on earth there are nations who can't Talk about these issues, one of them is you...Please keep quite And try to find a way to tell Your upcoming generation how you have made a terrible mistake And caused a genocide in Bosna as a

"MODERN &DEMOCRAT " country !!!!
Sincerely yours

iPhone'umdan gönderildi

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: RE: bijwonen herdenking Jerevan
Date: dinsdag 10 april 2018 13:20:21

10.2.a

10.2.e

From: 10.2.e
Sent: dinsdag 10 april 2018 11:51:55
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: bijwonen herdenking Jerevan

10.2.e e.a.,

Zoals vanochtend ook tijdens de VTC besproken zal stasVWS Paul Blokhuis hoogstwaarschijnlijk aanwezig zijn bij de herdenking in Jerevan op 24 april a.s. Dit is besloten in de ministerraad van afgelopen vrijdag, het wachten is nu nog op definitief groen licht van VWS (moet logistiek nog geregeld worden). 10.2.a

Vanmiddag komt 10.2.e langs om te spreken over het Armeense monument in Amsterdam. Bij deze gelegenheid zullen wij ook de volgende boodschap delen:

- Er ligt een Kamermotie die NL oproep om op regeringsniveau deel te nemen aan de herdenking in Jerevan.
- Zijn bezig met de invulling hiervan. Zeer waarschijnlijk dat er iemand op regeringsniveau deel zal nemen aan herdenking in Jerevan op 24 april a.s.
- 10.2.a
- Zoals eerder aangegeven: aanwezigheid bij herdenking impliceert niet dat het kabinet de gebeurtenissen als genocide erkent.

Inzet is nu om voor AO RBZ van morgen een briefje aan de Kamer te sturen waarin we melden dat stasVWS gaat. M.h.o.o. mogelijke vragen daarover wordt nu ook woordvoering voorbereid (concept ter info bijgevoegd – dit is nog *work in progress*). Na het versturen van deze brief heeft 10.2.b mogelijk nog contact met 10.2.e

Ik hoor het graag als hier vragen over zijn.

Groet, 10.2.e

From: 10.2.e

Sent: dinsdag 6 maart 2018 10:43

To: 10.2.e @minbuza.nl>

Cc: 10.2.e minvenj.nl; 10.2.e @minbuza.nl>;

10.2.e @minbuza.nl>

Subject: RE: Erkenning Armeense genocide

Beste [REDACTED],

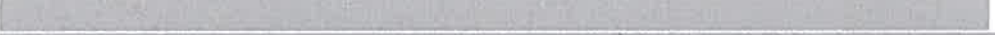

Onderstaand overzicht geeft reacties weer op de Armeense kwestie vanuit TR in de periode 23 februari – 28 februari (daarna nagenoeg geen berichtgeving meer over in Turkse (sociale) media. Onderstaand tevens een eerste inschatting dzz aan de hand van gestelde vragen.

1. OVERZICHT REACTIES NAV AANNAME MOTIE KAMER

Vrijdag 23 feb (de dag na de stemming in de kamer):

- Turks Min BZ geeft verklaring af: **No: 53, 22 February 2018, Press Release Regarding**

the Decisions of the House of Representatives of the Kingdom of the Netherlands on the Events of 1915 : We strongly condemn the decisions of the Dutch House of Representatives recognizing the events of 1915 as genocide. The baseless decisions of the House of Representatives of a country who was a bystander to the Srebrenica genocide, an undying pain in the middle of Europe, have no place either in history or in justice. Thus, they are neither legally binding nor have any validity. Turkey's position on the events of 1915 is based on historical facts and legal norms. The established jurisprudence in European law and the decisions of the European Court of Human Rights affirm our rightfulness. Even so, we take note of the Dutch government's statement that "it will not follow the House in its assessment recognizing the 1915 events as genocide and that being represented at a commemoration ceremony in Yerevan would not imply recognition of the events as genocide."

- 10.2.a

- TV zenders CNN Turk en nieuwszenders NTV hebben het nog in hun lopende banner. Bij CNN zat het item als 2^e in het nieuwsoverzicht, heel kort: TK heeft aangenomen, MFA heeft zo gereageerd. 10.2 a A haber noemt NL niet.
- Op sociale media veel retweets van krantenartikelen. Regelmatig wel verwijzingen naar "NL heeft zelf genocides gepleegd": Srebrenica, Indonesië in 17^e/18^e eeuw (in 1740 10.000 Chinezen in Jakarta) en in jaren '50 van vorige eeuw. Vaak verwijzingen naar VOC, koloniaal - en slavernijverleden.
- Reactie op website ambassade (waar verklaring opstaat) en Facebook/Twitter (waar link naar website staat) slechts een handvol.

Zaterdag 24 feb:

- EU-Min Celik tweet uitgebreid tijdens AKP-districtscongres in zijn thuisprovincie Adana: ze hebben het lef om in plaats van hun eigen verantwoordelijkheid in de massamoord in Srebrenica onder ogen te zien parlementaire besluiten te nemen die Turkije besmeuren. Wij hebben geen genocide in onze geschiedenis. We moeten ons de vraag stellen: wie schiet hier iets mee op?
- Turkse Min BZ op televisie: Geen onderscheid tussen parlement en kabinetsbesluit. Als Nederland de betrekkingen wil verbeteren, zou het er goed aan doen om in plaats van zich met dit soort zinloze en niemand bindende zaken bezig te houden, na te denken over hoe je een land als Turkije voor je kunt winnen en daar stappen te zetten. Dit besluit heeft voor ons geen enkele geldigheid en heeft ook internationaalrechtelijk gezien geen enkele geldigheid, ze hebben alleen zichzelf tevreden gesteld
- **In schrijvende pers heeft Türkiye klein op voorpagina artikel over 5 kamerleden met TR achtergrond die voor motie stemden - zijn ze soms van Armeense achtergrond?**
- Yeni Safak 1/8 voorpagina linksboven over "de oproep van het volk aan het Parlement om NL als genocide plegend land" aan te merken wegens Srebrenica, met korte beschrijving dat NL toekeek

- Yeni Akit linksboven 1/6 voorpagina: NL is de koning van de genocides met verwijzingen naar historische gebeurtenissen in Indonesië en Srebrenica

Zondag 25 feb:

- **Verhaal 5 NL Kamerleden van TR afkomst dat in NL groot is, is in Turkije niet. Begon met artikel in Türkiye op zaterdag, toen opgepakt door sonhaber (dat kwam in NL) pers en vervolgens door Sabah obv Türkiye (onderstaand) dat ook weer NL pers haalde. Maar artikel in Turkse pers en media niet veel tractie. Het artikel dat in NL pers kwam van "Son haber" is bijv. slechts 180 maal geretweet.**
- **Artikel in Sabah : Het is duidelijk geworden wie de parlementsleden van Turkse afkomst zijn die schandalige besluit van het NL parlement steunen. Vijf Kamerleden van Turkse afkomst hebben door hun steun aan het besluit van het Nederlandse parlement om de gebeurtenissen van 1915 als "genocide" te erkennen Turkije verraden. De vijf Turkse(!) leden van het Nederlandse Parlement hebben het schandalige besluit gesteund. [vijf foto's met namen].**
Het Nederlandse parlement heeft met het erkennen van de Armeense beweringen met betrekking tot de gebeurtenissen van 1915 als "genocide" zijn handtekening gezet onder een schandelijk besluit. Met betrekking tot de motie, die in het parlement met 142 voorstemmen en 3 tegenstemmen is aangenomen, hebben 5 kamerleden van Turkse achtergrond met "ja" gestemd. Volgens berichten van de krant Türkiye hebben alle partijen, behalve de door Kamerleden van Turkse afkomst gestichte DENK partij de door het Kamerlid Voordewind van de coalitiepartij ChristenUnie voorbereide motie inzake "de erkenning van de in 1915 in Anatolië op Armeniërs uitgeoefende moordpartijen als genocide" gesteund. In het Nederlandse parlement bevinden zich 7 Kamerleden van Turkse afkomst, van wie 4 vrouwen. Van de Kamerleden van Turkse afkomst hebben de bij de DENK partij horende Tunahan Kuzu en Selcuk Öztürk, samen met hun partijgenoot van Marokkaanse afkomst tegen de ongefundeerde "genocide"-motie gestemd. De bij de VVD van premier Mark Rutte behorende Dilan Yesilgöz, de bij de GroenLinks horende Nevin Özütok en Zihni Özdil, en de bij de SP horende Saadet Karabulut en Cem Lacin hebben doordat ze voor de ongefundeerde "genocide"-motie hebben gestemd opnieuw laten zien dat ze tegenstander van Turkije te zijn.
- Sabah heeft uit interview met ¹⁰ slechts heel klein stukje gebruikt, tot groot verdriet van de ^{10.2 e} ^{10.2}.
 Tekst: "NL regering niet eens met besluit over genocide: Nederlandse zaakgelastigde in Ankara Erik Weststrate heeft aangegeven dat de Nederlandse regering het besluit van het Nederlandse parlement om de gebeurtenissen van 1915 als genocide te erkennen niet onderschrijft. Weststrate: "Zoals onze regering al heeft aangegeven, is het moeilijk om gebeurtenissen van voor 1948 als genocide aan te merken, want op dat moment is er nog geen juridische definitie". Weststrate, die aangaf het idee van een gemeenschappelijke historische commissie om de gebeurtenissen van 1915 te onderzoeken, zoals president Erdogan in het verleden heeft voorgesteld, te steunen, zei: "Wij steunen de oprichting van een historische commissie".
- Een artikel over de leider van de Vatan Partisi Dogu Perincek, die al eerder 3 keer naar het EVRM gegaan is om oordelen over de genocide te vragen (en kennelijk gewonnen heeft). ^{10.2 e}

- Over de 5 NL kamerleden een artikel in Sabah, waar hun namen genoemd worden en ze
- Voorts een column in de Yeni Safak, een regeringsgezinde krant, waarin het verschil van inzicht tussen Kabinet en Kamer werd geconstateerd, en vervolgens als motivering voor het besluit de haat tegen Turkije en de islam in Nederland wordt opgevoerd
- Geen enkele officiële reactie over de 5 NL Kamerleden.

Maandag 26 – Woensdag 28 feb (toen berichtgeving over Armeense kwestie vanuit TR nagenoeg stopte).

- MP Yildirim sprak bij een bijeenkomst van de Kamer van Koophandel in Ankara en ging er hard in: Vandaag proberen ze ons de les te lezen. “De Armeense gebeurtenissen van 1915 zijn genocide”. In plaats van dit aan ons te vragen, moet je eerst maar eens achterom kijken naar je eigen beschamende geschiedenis. In jullie geschiedenis zien we kolonialisme, genocide en moordpartijen. Geef eerst maar eens rekenschap van al deze smerige zaken uit het verleden, van de slavenhandel. En van de landen die jullie jarenlang gekoloniseerd hebben. En geef maar eens rekenschap van die miljoenen mensen die jullie zonder een spier te verrekken hebben vermoord, en kom dan nog maar eens terug om ons van zulke verzonnen zaken te beschuldigen.
- De vicevoorzitter van de grootste oppositiepartij CHP veroordeelde de motie, zonder standpunt kabinet te noemen.
- De MHP, 10.2 a [redacted] reageerde bij monde van partijleider Devlet Bahçeli: NL parlement moet eerst maar eens over zijn eigen verleden stemmen
- 10.2 a [redacted]
- 10.2 a [redacted]. Het persbureau Anadolu Agency heeft er zelfs een echte infographic van gemaakt.
- buiten bereik [redacted]

INSCHATTING

10.2 a [redacted]

From: 10.2.e
Sent: vrijdag 2 maart 2018 09:44
To: 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>
Cc: 10.2.e minvenj.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>
Subject: RE: Erkenning Armeense genocide

Beste 10.2.e, we komen hier maandag op terug.

10.2.e is inmiddels geen ambassadeur meer, dus ik heb hem uit de concersatie verwijderd

10.2.e, kun jij zorgen dat de berichtgeving die ik heb gemaakt nav de reacties (3 of 4 mails) ook bij 10.2.e terecht komen? En samen met de relevante ambassade-collega's een voorzet voor de inschatting maken? Op die laatste kijk ik graag nog even mee.

10.2.e

10.2.e
 10.2.e
Embassy of the Kingdom of the Netherlands
 Hollanda Caddesi No: 5 | 06550 Yildiz – Ankara | Turkey
T +90 10.2.e
F +90 10.2.e
M +90 10.2.e
 10.2.e @minbuza.nl

From: 10.2.e
Sent: Thursday, March 1, 2018 6:53 PM
To: 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>
Cc: 10.2.e minvenj.nl>
Subject: FW: Erkenning Armeense genocide
Importance: High

Beste Collega's,

Graag breng ik onderstaand verzoek om informatie van de 10.2.e onder uw aandacht. buiten bereik

10.2.e
 10.2.e
 10.2.e
 10.2.e
 10.2.e

buiten bereik
[Redacted]

Alvast dank voor uw medewerking.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

10.2.e
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

Ministerie van Buitenlandse Zaken | Ministry of Foreign Affairs
Rijnstraat 8 | 2515 XP Den Haag | The Netherlands
Ruimte/Room | 10.2.e
Postbus 20061 | 2500 EB | Den Haag | The Netherlands

Telephone: +31 10.2.e
Mobile : +31 10.2.e
email : 10.2.e@minbuza.nl

denk aan het milieu - dit mailtje printen is niet alt jd nodig
think before you print

From: 10.2.e [Redacted] <[Redacted]@minvenj.nl>
Sent: donderdag 1 maart 2018 15:59
To: 10.2.e [Redacted] <[Redacted]@minbuza.nl>
Cc: 10.2.e [Redacted] <[Redacted]@nctv.minvenj.nl>; 10.2.e [Redacted] <[Redacted]@minbuza.nl>; 10.2.e [Redacted] <[Redacted]@minvenj.nl>; 10.2.e [Redacted] <[Redacted]@minvenj.nl>
Subject: Erkenning Armeense genocide

Dag 10.2.e

10.2.e
buiten bereik
[Redacted]

[Redacted]

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e; @minbuza.nl; 10.2.e
Subject: TR reacties Armeense kwestie - Cavu uitgebreid over NL
Date: zaterdag 24 februari 2018 09:05:00

Update TR reacties zaterdag 24 februari, met Cavusoglu twee minuten op camera over bilaterale betrekkingen NL-TR:

Officiële reacties:

- Turkse M Çavusoglu bij een evenement in Antalya gistermiddag (rustige toon) [met geen enkele verwijzing naar verschil parlement – kabinet]:
 - Een parlement kan niet besluiten of iets genocide is, dat doen rechtbanken, daar is ook een aantal besluiten van Franse Constitutioneel Hof en voor iedereen bindende besluiten van het EHRM over
 - Sinds een jaar, sinds de gebeurtenissen voorafgaand aan het referendum van 16 april, toen NL tegen alle regels van het internationaal recht en alle Europese standaarden mijn landingsrechten heeft geannuleerd, en onze minister van familiezaken slecht heeft behandeld en letterlijk het land heeft uitgezet, tegen alle regels van het Weense verdrag in onze CG heeft vastgezet (u weet, daar zijn we een juridisch proces tegen begonnen), en honden op onze burgers heeft afgestuurd, etc., zijn onze betrekkingen gespannen
 - De nieuwe minister van BZ heeft ontslag genomen. Toen hij er nog was hebben zij een aantal stappen ondernomen om de betrekkingen te verbeteren. Wij hebben toen gezegd: de voorwaarden voor verbetering zijn helder en we hebben onze voorwaarden genoemd
 - In dit proces heeft de vorige NL minister van BZ uitspraken over Afrin gedaan die Turkije steunden, en daarna is hij onder serieuze druk van een aantal politieke partijen komen te staan
 - Daarna zijn we helaas een negatief proces ingegaan
 - Als Nederland de betrekkingen wil verbeteren, zou het er goed aan doen om in plaats van zich met dit soort zinloze en niemand bindende zaken bezig te houden, na te denken over hoe je een land als Turkije voor je kunt winnen en daar stappen te zetten
 - Dit besluit heeft voor ons geen enkele geldigheid en heeft ook internationaalrechtelijk gezien geen enkele geldigheid, ze hebben alleen zichzelf tevreden gesteld
- Voorzitter TR parlement gisteren: Veroordelen, beschouwen het als null and void, zwarte vlek, NL parlement zet zich op stoel rechtbank, besluit van land dat bij Srebrenica toekeek draag niet bij aan regionale of globale vrede. [Niets over kabinetspositie].
- Regeringswoordvoerder Bozdag op Twitter gisteren : Smadelijk besluit NL parlement voor TR nul land void. TR heeft nooit genocide gepleegd. Dat bewijzen historische documenten ook. Historische documenten, archieven en de waarheid kunnen niet met een parlementair besluit worden gewijzigd. [Niets over kabinetspositie]

Schrijvende pers

- Sabah op voorpagina verwijzing naar uitspraak Cavusoglu

hebben het in de papieren editie (nog) niet. Heeft ook met tijdstip te maken, in TR twee uur later, meeste kranten al gereed op moment van stemming.

- Internetedities van alle kranten hebben het. Bij Sabah en Cumhuriyet nog in de top 10, bij Sözcü, Yeni Safak en Hürriyet daar al uit verdwenen.
- Bijna overal de kop: Parlement erkent gebeurtenissen als genocide Ca. de helft van de kranten voegt in de kop daaraan toe: Schandalig besluit
- Ca. de helft van de artikelen heeft (onder) in de tekst de melding dat het kabinet er anders in staat
- Inmiddels ook reactie TR MFA opgepikt "Sterke reactie"
- Vandaag 10h NL tijd ik interview met Sabah. Tekst wordt voor publicatie aan ons voorgelegd.

TV:

- CNN en nieuwszenders NTV hebben het vanochtend nog in hun lopende banner
- Bij CNN zat het item als 2^e in het nieuwsoverzicht, heel kort: TK heeft aangenomen, MFA heeft zo gereageerd
- 10.2 a A haber begon ochtendnieuws met lang item over Afrin, had veel negatief nieuws over de VS, maar noemde NL in de eerste 10 minuten niet, en ging vervolgens over tot krantenoverzicht

Sociale media:

- Veel retweets van krantenartikelen
- De honden en 11 maart komen nauwelijks terug
- Regelmatig wel verwijzingen naar "NL heeft zelf genocides gepleegd": Sebrentisa, Indonesië in 17^e/18^e eeuw (in 1740 10.000 Chinezen in Jakarta) en in jaren '50 van vorige eeuw. Vaak verwijzingen naar VOC, koloniaal - en slavernijverleden.
- Dit is onderwerp dat regelmatig terugkomt op Turkse social media. Ambassade 10.2 a
- Reactie op website ambassade (waar verklaring opstaat) en Facebook/Twitter (waar link naar website staat) slechts een handvol

Tekst verklaring MFA:

No: 53, 22 February 2018, Press Release Regarding the Decisions of the House of Representatives of the Kingdom of the Netherlands on the Events of 1915

We strongly condemn the decisions of the Dutch House of Representatives recognizing the events of 1915 as genocide.

The baseless decisions of the House of Representatives of a country who was a bystander to the Srebrenica genocide, an undying pain in the middle of Europe, have no place either in history or in justice. Thus, they are neither legally binding nor have any validity.

Turkey's position on the events of 1915 is based on historical facts and legal norms. The

established jurisprudence in European law and the decisions of the European Court of Human Rights affirm our rightfulness.

Even so, we take note of the Dutch government's statement that "it will not follow the House in its assessment recognizing the 1915 events as genocide and that being represented at a commemoration ceremony in Yerevan would not imply recognition of the events as genocide."

10.2 e

10.2 e

nl

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: 10.2.a
Date: vrijdag 23 februari 2018 12:35:00

EU-minister Celik wel op Twitter. NL vertaling op website Dutchturks.nl gevonden:

EU-minister Omer Celik zegt dat Turkije het besluit veroordeelt en het besluit irrelevant beschouwd:

"Wij geloven niet dat dit soort parlamentsbesluiten die ontstaan door polemiek over de geschiedenis, bij zullen dragen aan een goede dialoog en oplossingen. Dit besluit leert ons dat een parlement dergelijke beslissingen neemt zonder enige kennis van het onderwerp. Hetgeen dat uit dit besluit voortkomt draagt op geen enkele manier bij aan het normaliseren van betrekkingen tussen Turkije en Armenië. Turkije heeft eerder haar standpunten kenbaar gemaakt, heeft het over een gezamenlijke zienswijze gehad. Onze president heeft destijds voorgesteld om een gezamenlijke Historische werkgroep op te zetten, alle archieven open te gooien en dat wat hieruit voortkomt door iedereen gerespecteerd zal worden. Op dat moment, zo zal iedereen zich het nog goed kunnen herinneren, zouden wederzijds vertrouwenwekkende maatregelen worden genomen. Terwijl we wederzijdse stappen zouden zetten om vertrouwen te kweken, hebben we gezien dat het Armeense constitutionele hof dat besluit ongeldig heeft verklaard. Daarom is door het besluit van het Constitutioneel Hof degene die hierover niet wil samenwerken, Armenië geweest".

Srebrenica

"Hetgeen wij willen, is dat Nederland die verantwoordelijkheid draagt voor de genocide in Srebrenica, een hand heeft gehad in buitengewoon foute zaken, wiens verantwoordelijkheid bij de genocide overduidelijk is, zorgvuldiger handelt. Turkije beschouwt het besluit als irrelevant en ongeldig".

From: 10.2.e
Sent: Friday, February 23, 2018 11:54 AM
To: 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>
Cc: 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>
Subject: 10.2.a

NB: 10.2.a

10.
2

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Subject: Interview met Turkse krant Sabah vandaag
Date: vrijdag 23 februari 2018 11:26:00

Zojuist interview met Sabah gehad, prettige correspondent die ik al langer ken. 11.1

Sabah is de grootste krant van Turkije, met naast nieuws ook veel brood en spelen. 10.2 a

Interview ging goed, geen moment moeilijk gehad. We spraken over de Armeense kwestie (lijn M herhaald, proces uitgelegd: rapport, kabinetsreactie, darlementair debat), bilaterale relaties (nu pauze, behalve ambassadeurs gaat alles door, NL en TR belangrijk voor elkaar, 400 jaar relaties, economie, etc.) en EU-TR: NL heeft niet afbreken toetredingsproces bepleit, voor verdere stappen verbetering in de rechtsstaat en verbetering relaties met individuele LS van belang.

Correspondent werkt tekst vandaag uit, stuurt vragen en antwoorden die ze gaat gebruiken vandaag naar me toe. Die vertaal ik dan in NL en stuur ze naar jullie. Morgen om 12 uur TR tijd moet het terug zijn. Het komt in de zondagkrant, als interview, met foto's (bij de kaart van Turkije in mijn kantoor, samen kijkend naar boek over 400 jaar relaties).

Belangrijk dus dat iemand tussen vandaag als het binnenkomt en morgen 12h Turkse tijd (NB is 10 uur NL tijd!!) kan kijken. 10.2.e, doe jij dat?

Groet!

10.2.e

10.2.e

10.2 a

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Subject: Armeense kwestie / Ermeni meselesi
Date: vrijdag 23 februari 2018 06:35:00

10.2.e kun je dit in NL en TR aan de collega's sturen? Ook aan 10.2.e, de HC's en NBSO.

Dank!

10.2.e

Beste collega's,

Gisteravond heeft het parlement de twee moties over de Armeense kwestie aangenomen. Het kabinet heeft daarbij aangegeven dat het blijft bij de positie dat het de gebeurtenissen niet als genocide erkent. Dit hebben we ook zo op de Engelse en Turkse website van het postennet Turkije en op de sociale media van ANK en IST gezet. De reactie van het MFA (in een verklaring) was gematigd en ook in de Turkse media was de reactie niet heel hard. Het aantal dreig/scheldmails aan de ambassade bleef ook beperkt.

11

Beste groet,

10.2.e

10.2.e

Embassy of the Kingdom of the Netherlands
Hollanda Caddesi No: 5 | 06550 Yildiz – Ankara | Turkey

1

0

2

10.2.e

@minbuza.nl

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: RE: Facebook tekst Armeense kwestie
Date: donderdag 22 februari 2018 16:43:00

Moeten natuurlijk idd tot na de stemming wachten.

Wanneer is de stemming (hoorde vz alleen zeggen: vandaag nog)?

10.2.e

From: 10.2.e
Sent: Thursday, February 22, 2018 6:37 PM
To: 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e
 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>;
 10.2.e @minbuza.nl>
Subject: RE: Facebook tekst Armeense kwestie

COM meldde dat 10.2.e hier nog naar moeten kijken. Feitelijk is de tekst overigens nu nog niet correct; er moet nog gestemd worden.

From: 10.2.e
Sent: donderdag 22 februari 2018 16:35
To: 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e
 @minbuza.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e
 @minbuza.nl>
Subject: RE: Facebook tekst Armeense kwestie

M heeft zich keurig aan haar tekst gehouden. Dus ga er van uit dat geen wijziging van 10.2.e onderstaande tekst benodigd is.

10.2.e

From: 10.2.e
Sent: Thursday, February 22, 2018 2:39 PM
To: 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e
 @minbuza.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e
 @minbuza.nl>
Subject: RE: Facebook tekst Armeense kwestie

Ik zou aan de kop nog de datum van vandaag toevoegen. Daarmee onderstreep je dat je dit publiceert vanwege de actualiteit:

On the motions accepted by the Dutch parliament on February 22, 2018, regarding the events of 1915.

From: 10.2.e
Sent: donderdag 22 februari 2018 12:34

To: [redacted]@minbuza.nl>; [redacted]
 [redacted]@minbuza.nl>; [redacted]
 [redacted]@minbuza.nl>; [redacted]
 [redacted]@minbuza.nl>

Subject: RE: Facebook tekst Armeense kwestie

Website van ambassade moeten we zeker doen. Dan moet er wel een kop boven (technisch vereiste):

Akkoord?

Engelstalige versie dan op de Engelse site, Turkse op de Turkse site. Alleen, daar kijken itt Facebook veel minder mensen naar. Mijn voorstel derhalve: op website en vervolgens op facebook link daarnaartoe posten.

OK?

Doen het idd na VAO

Groet!

[redacted]

From: [redacted]
Sent: Thursday, February 22, 2018 2:18 PM
To: [redacted]@minbuza.nl>; [redacted]
 [redacted]@minbuza.nl>; [redacted]
 [redacted]@minbuza.nl>; [redacted]
 [redacted]@minbuza.nl>

Subject: RE: Facebook tekst Armeense kwestie

Dank [redacted]

Stel voor de tekst een laatste keer te toetsen na VAO om 15.30u.

Dan nog even over het kanaal: waarom social media? Zakelijker is de website van de ambassade. Laatste heeft mijn voorkeur. Wat jij, [redacted]?

De achtergrondbriefing en on the record interview zullen ook pas na VAO kunnen. Goed idee dat te doen, [redacted].

Vanmiddag verder.

[redacted]

From: [redacted]
Sent: donderdag 22 februari 2018 14:44:11
To: [redacted]
Subject: RE: Facebook tekst Armeense kwestie

Echt heel mooi [redacted]

From: 10.2.e
Sent: Thursday, February 22, 2018 2:05 PM
To: 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>
Subject: RE: Facebook tekst Armeense kwestie

Allen,

Ik vraag me wel af of het slim is de tekst zo uitgebreid te doen. Het lijkt zo bijna een persverklaring. Ik zou het korter en feitelijker houden, het is een FB post:

Today, the Lower House of the Dutch Parliament adopted two motions regarding the events of 1915. In one motion, the House expressed that it recognizes the events of 1915 as genocide. In its response to this motion, the government has announced it will not follow the House in this assessment. In the other motion, the House calls upon the government to participate on a governmental level in the upcoming commemoration ceremony in Yerevan, and subsequently every 5 years. In its response to this motion, the government has indicated that its presence at the commemoration will not implicate a recognition of the events as genocide. The government of the Netherlands underlines that that the terrible events of 1915 deserve respect and attention, and supports efforts of Turkey and Armenia to resolve all related matters in a respectful dialogue.

Of zoiets, wat jullie?

Groet,

10.2.e

From: 10.2.e
Sent: donderdag 22 februari 2018 11:23
To: 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>
Cc: 10.2.e @minbuza.nl>
Subject: Facebook tekst Armeense kwestie

10.2.e

Heb deze opzet gemaakt voor Facebook post, geïnspireerd op concept interventie M in debat nav moties. Zie onderstaand. Graag jullie visie.

Groet!

10.2.e

=====

From: 10.2.e
Subject: RE: NL in TR pers aan vooravond debat
Date: woensdag 21 februari 2018 09:13:00

Zojuist kwam 10.2.a op de lijn: had in Armeense krant gelezen dat debat morgen was. Hij vroeg of ik een meerderheid verwachtte. Ik heb hem gezegd dat dat waarschijnlijk is.

Groet!

10.
2

From: 10.2.e
Sent: Wednesday, February 21, 2018 7:39 AM
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: NL in TR pers aan vooravond debat

Aantal zaken over NL vandaag in TR pers:

- Bijna alle Gülenisten krijgen asiel (soms cijfer 73% genoemd) – Inmiddels door alle media opgepikt (maar te laat voor papieren ochtendkranten). Momenteel meest over NL gedeelde op TR social media.
- NL parlement stemt morgen over genocidemotie – Turks-Armeense krant AGOS (niet door veel Turken gelezen, maar wel door MFA)
- Met genocidemotie negeert NL parlement intl gerechtshoven – Opinie-artikel van Dogu Perincek, invloedrijk politicus, in zijn eigen spreekbuis die betoogt dat EHRM (in drie zaken door hem aangespannen) heeft gezegd dat geen genocide is
- Demonstratie tegen genocide-besluit voor NL Parlement – In diverse outlets, gaat om de Vatan Partisi van bovengenoemde Dogu Perincek
- Uitspraken NL politie gisteren “NL is narcostaat” – Ook tot op heden kleine verspreiding

10.2.e

Voorgestelde communicatie

De moties waarin de TK de Armeense genocide erkent en de regering oproept bij de herdenking in Jerevan zal het nodige teweeg brengen in Turkije en in de Turkse gemeenschap in Nederland. Het onderscheid tussen kabinet en parlement zal niet goed begrepen worden, temeer daar de moties worden ingediend door de coalitiepartijen.

DEU adviseert om het kabinetsstandpunt, nadat dit door M richting de Kamer is gemeld tijdens het AO en VAO op donderdag a.s., op verschillende manieren te herhalen richting Turkse gesprekspartners. 10.2 a

Dit kan op de volgende manieren:

In (contacten met) Turkije

10.2 a

Publiek:

- 10.2 e gaat in gesprek met betrouwbare TUR journalist om NL dualistisch stelsel en het kabinetsstandpunt in deze kwestie feitelijk toe te lichten.
Interview biedt een mogelijkheid om kabinetsstandpunt met een breder publiek in Turkije te delen. Om te voorkomen dat een verkeerd beeld ontstaat, wordt dit nauwkeurig afgestemd met COM en is publicatie onder voorbehoud van voorinzage (en correctie).
- Ambassade ANK en CG IST delen via Facebook en Twitter het kabinetsstandpunt over deze kwestie. Feitelijk, zonder verdere duiding.
Niet ongebruikelijk dat posten het kabinetsstandpunt vertalen voor lezers in het land van accreditatie. Dit verheldert richting TUR publiek het kabinetsstandpunt mogelijk.

In Nederland

Publiek:

- Verwoording van kabinetsstandpunt door bewindspersonen en woordvoerders.

11.1

From: 10.2.e
 10.2.e
Subject: RE: Armeense kwestie
Date: dinsdag 20 februari 2018 15:52:00

Werd net door de 10.2.g gebeld. Die vroeg me of al bekend was wanneer het debat was. Heb hem tijd doorgegeven. Hij spreekt woensdagochtend met 10.2.a dus ik denk dat door dit telefoongesprek van mij met hem de tussenpartij voldoende is ingelicht...

From: 10.2.e
Sent: Tuesday, February 20, 2018 5:23 PM
To: 10.2.e
Subject: RE: Armeense kwestie

10.2.e

We zetten op een rijtje wat na afloop van het AO onze handelingsopties zijn om de landing van het AO te verzachten, voor de schermen en achter de schermen. Zullen jullie ook om input vragen 10.2 Onderstaande gaat over vóór het AO. 11.1

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

Groet,

10.2

From: 10.2.e
Sent: dinsdag 20 februari 2018 15:03
To: 10.2.e
Subject: Armeense kwestie

10.2

Nu we weten wanneer het debat en opvolgende stemming plaatsvinden, vroeg ik me af of het niet verstandig is dat aan de Turken te laten weten.

Het is openbare info 10.2.e
 10.2.a

[Redacted]

10.2.a

[Redacted]

Wat denk je?

10.
2

10.2.e

[Redacted text block]

From: 10.2.e
Subject: RE: Armeense kwestie, consequenties voor bilat relatie
Date: maandag 19 februari 2018 19:22:19

Inderdaad na AO, dan weten we hoe M het precies gezegd heeft.

From: 10.2.e
Sent: maandag 19 februari 2018 15:58:40
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: RE: Armeense kwestie, consequenties voor bilat relatie

Ik vind het een goed idee.
 Vraag is timing. Mij lijkt pas mogelijk na AO.
 En je bewoordingen luisteren zeer nauw. Blijven bij de tekst die M gaat gebruiken in AO.
 COM in cc

10
2

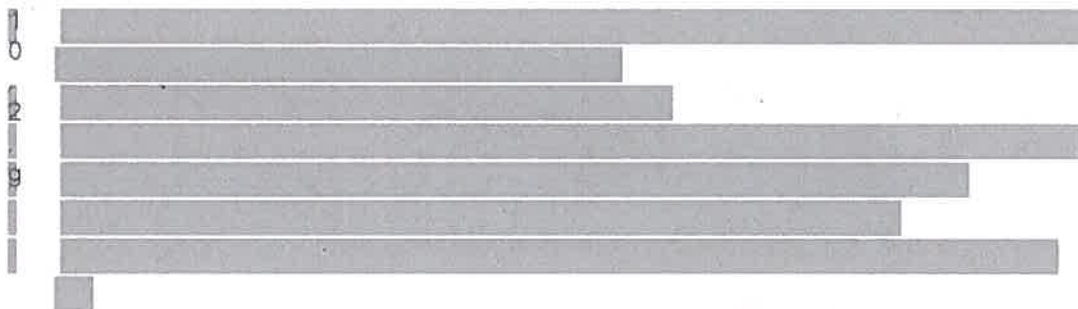
From: 10.2.e
Sent: maandag 19 februari 2018 14:52:35
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: Armeense kwestie, consequenties voor bilat relatie

Na 10.2.a had ik vorige week al een lunch met 10.2.g

Spraken toen af dat ik bij het 10.2.g langs zo komen voor een lunch om wat achtergrond te geven (en uit te leggen dat alles gewoon doorgaat). Daar kwam nu het Armeniër-gedoe van afgelopen vrijdag nog bij. Vandaag had ik die lunch. Sfeer in begin redelijk ijsig 10.2.g
 ijs brak later wel na wat meer uitleg van mijn kant.

Vermeldenswaardig uit gesprek:

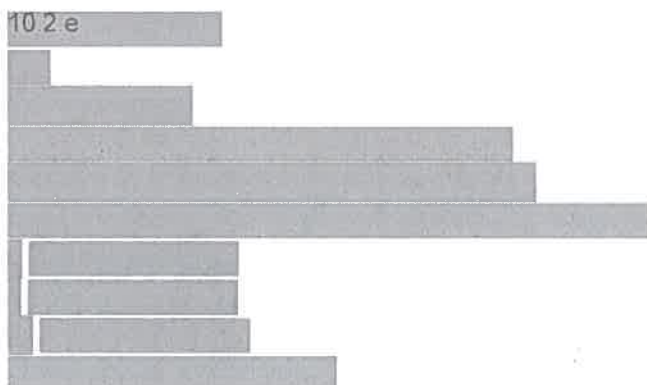
1
0
2
.
9
|
|
|
|
|
|

Het bleek wel dat het na aannname van motie nog een stuk moeilijker gaat worden met Turkije, met name bij het brede publiek, en ook in de zakenwereld. Zelfs de vrienden van NL vinden het steeds moeilijker nog onze hand vast te houden.

Tijdens gesprek werd wel duidelijk dat een feitelijke uitleg van rollen van kabinet/parlement, proces en betekenis van moties een hoop onbegrip wegnam.

VRAAG: Hoe kijken jullie aan tegen gesprek van mij met serieuze journalist, waarin ik uitleg hoe het werkt tussen regering en parlement, en ik het kabinetsstandpunt nog eens neerzet? Mijn overtuiging is dat we daarmee de zaak net iets kleiner houden. Kunnen we heel zorgvuldig regisseren, desnoods geheel schriftelijk, met inzage vooraf etc.

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: 10.2.a
Date: zondag 18 februari 2018 16:44:29

Tekst verklaring MFA nu ook in Engels beschikbaar:
http://www.mfa.gov.tr/sc_-14_-1915-olaylariyla-ilgili-olarak-hollanda-temsilciler-meclisinde-yasanan-gelismeler-hk-sc_en.en.mfa

From: 10.2.e
Sent: zaterdag 17 februari 2018 14:03:28
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: 10.2.a

Nu verklaring MFA:

- Horen dat in komende weken zo'n motie in parlement zal komen
- TR houding gestoeld op internationaal recht, oa uitspraken Europese rechtbanken dat de kwestie een onderwerp voor discussie is
- Daarom zo'n stap op een zo gevoelig ontwerp niet anders te begrijpen dat als pogingen om de kwestie te politiseren
- Verzoeken NL politici hun visie bij te stellen en niet tot politisering over gaan
- Als NL echt wil helpen, kan het steun geven aan dd Gemeenschappelijke Historische Onderzoekscommissie, waar TR al sinds 2005 voor pleit
- We hebben onze visie en verwachtingen mbt deze kwestie, die voor ons een teken is van de wil tot normaliseren van NL, ook overgebracht aan de NL TZ, die we op het ministerie hebben uitgenodigd

10.2.a

From: 10.2.e
Sent: vrijdag 16 februari 2018 17:25:43
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: 10.2.a

Goed werk !

From: 10.2.e
Sent: vrijdag 16 februari 2018 15:14:32
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: 10.2.a

10.2.a

10.2.a [redacted]

10.2.a [redacted]
[redacted]

10.2.a [redacted]

[redacted]
[redacted]

[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

[redacted]
[redacted]

[redacted]
[redacted]
[redacted]

[redacted]
[redacted]

[redacted]

[redacted]
[redacted]

[redacted]

From: 10.2.e [redacted]
Sent: Friday, February 16, 2018 2:38 PM
To: 10.2.e [redacted] @minbuza.nl>; 10.2.e [redacted] @minbuza.nl>; 10.2.e [redacted] @minbuza.nl>; 10.2.e [redacted] @minbuza.nl>; 10.2.e [redacted] @minbuza.nl>; 10.2.e [redacted] @minbuza.nl>
Cc: 10.2.e [redacted] @minbuza.nl>; 10.2.e [redacted] @minbuza.nl>
Subject: 10.2.a [redacted]

Zo is het. Niet meer, niet minder.

From: 10.2.e [redacted]
Sent: vrijdag 16 februari 2018 12:28

To: 10.2.e [redacted]@minbuza.nl; 10.2.e [redacted]
[redacted]@minbuza.nl; 10.2.e [redacted]@minbuza.nl; 10.2.e [redacted]
[redacted]@minbuza.nl; 10.2.e [redacted]@minbuza.nl; 10.2.e [redacted]
[redacted]@minbuza.nl
Cc: 10.2.e [redacted]@minbuza.nl; 10.2.e [redacted]@minbuza.nl
Subject: 10.2.a [redacted]

10.2.a [redacted]

Debat nog niet gepland, toch?

10.
2 e

[redacted]

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Subject: 10.2.a
Date: vrijdag 16 februari 2018 13:24:00

Helder!

From: 10.2.e
Sent: Friday, February 16, 2018 3:22 PM
To: 10.2.e @minbuza.nl>
Subject: RE: 10.2.a

Dat zou ik niet zeggen. Lijn voor AO is op dit punt dat kabinetsstandpunt wat betreft erkenning ongewijzigd is, los van de vraag of het kabinet nu wel of niet gaat. Eerder standpunt (toen het heel concreet ging over de vraag op NL aanwezig zou zijn bij herdenking in 2015) hieronder. Dat was dus ook niet dat NL niet gaat, maar dat niveau ambassadeur gepast was.

Dus: is aan de Kamer – los van de vraag wat hier uit komt blijft het kabinetsstandpunt wat betreft erkenning van de kwestie ongewijzigd.

"Voor wat betreft eventuele aanwezigheid bij herdenkingsbijeenkomsten maakt het kabinet steeds een zorgvuldige afweging en beziet eventuele betrokkenheid steeds van geval tot geval. Het kabinet heeft besloten dat de Nederlandse ambassadeur in Georgië, die ons land ook in Armenië vertegenwoordigt, de 100-jarige herdenking op 24 april 2015 in de Armeense hoofdstad Jerevan namens Nederland zal bijwonen. Met deze aanwezigheid wil het kabinet zijn medeleven tot uitdrukking brengen met de nabestaanden van de slachtoffers van de gebeurtenissen van 1915."

From: 10.2.e
Sent: vrijdag 16 februari 2018 13:15
To: 10.2.e @minbuza.nl>
Subject: 10.2.a

Voor die laatste: wat is het standpunt nu, niet gaan?

From: 10.2.e
Sent: Friday, February 16, 2018 3:03 PM
To: 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>
Cc: 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>
Subject: 10.2.a

Nog even gecheckt met BSG: inderdaad nog geen datum bekend van AO. Ter achtergrond: waarschijnlijk volgende week, maar mogelijk ook pas later.

11.1

From: 10.2.e

Sent: vrijdag 16 februari 2018 12:58

To: [redacted]@minbuza.nl; [redacted]
 [redacted]@minbuza.nl; [redacted]@minbuza.nl; [redacted]
 [redacted]@minbuza.nl; [redacted]@minbuza.nl; [redacted]
 [redacted]@minbuza.nl
 Cc: [redacted]@minbuza.nl; [redacted]@minbuza.nl
 Subject: 10.2.a

Hebben we een visie op de andere motie die regering oproept jaarlijks naar de herdenking te gaan op politiek niveau?

From: [redacted]
 Sent: Friday, February 16, 2018 2:48 PM
 To: [redacted]@minbuza.nl; [redacted]
 [redacted]@minbuza.nl; [redacted]@minbuza.nl; [redacted]
 [redacted]@minbuza.nl; [redacted]@minbuza.nl; [redacted]
 [redacted]@minbuza.nl
 Cc: [redacted]@minbuza.nl; [redacted]@minbuza.nl
 Subject: 10.2.a

Voor zover ik weet nog geen datum voor het AO (en voor moties is een VAO nodig toch?). Succes [redacted]!

[redacted]

From: [redacted]
 Sent: vrijdag 16 februari 2018 13:37:38
 To: [redacted]
 Cc: [redacted]
 Subject: 10.2.a

Zo is het. Niet meer, niet minder.

From: [redacted]
 Sent: vrijdag 16 februari 2018 12:28
 To: [redacted]@minbuza.nl; [redacted]
 [redacted]@minbuza.nl; [redacted]@minbuza.nl; [redacted]
 [redacted]@minbuza.nl; [redacted]@minbuza.nl; [redacted]
 [redacted]@minbuza.nl
 Cc: [redacted]@minbuza.nl; [redacted]@minbuza.nl
 Subject: 10.2.a

[redacted]

Debat nog niet gepland, toch?

[redacted]

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: RE: Armeense genocide
Date: vrijdag 16 februari 2018 10:02:00

Helder

From: 10.2.e
Sent: Friday, February 16, 2018 12:01 PM
To: 10.2.e @minbuza.nl>
Cc: 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>
Subject: FW: Armeense genocide

379

Zie lijn van M hieronder.

10.
2 a

Groet, 10.2.e

From: 10.2.e
Sent: vrijdag 16 februari 2018 09:21
To: 10.2.e @minbuza.nl>
Cc: 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>
Subject: Armeense genocide

10.2.e

M zal nu reageren op initiatief Kamer erkennen Armeense genocide in de lijn: het debat hierover wordt binnenkort gevoerd. Wijzen op feit dat dit een initiatief is uit de Kamer en dat het kabinetsbeleid voor wat betreft erkennen genocide onveranderd blijft.

10.2.e

10.2.e

M 06 10.2.e

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: RE: VRAAG: Tweede Kamer erkent Armeense genocide
Date: vrijdag 16 februari 2018 08:26:00

Heb alle collega's toegang verleend tot logboek waar alle media wordt gevolgd. Zal ook 10.2.e en 10.2.e laten toevoegen.

10.2.e wil jij die toegang ook?

10.2.e

From: 10.2.e
Sent: Friday, February 16, 2018 10:25 AM
To: 10.2.e @minbuza.nl; 10.2.e @minbuza.nl; 10.2.e @minbuza.nl; 10.2.e @minbuza.nl; 10.2.e @minbuza.nl
Cc: 10.2.e @minbuza.nl; 10.2.e @minbuza.nl; 10.2.e @minbuza.nl
Subject: RE: VRAAG: Tweede Kamer erkent Armeense genocide

10.2.a, 11

Moet nu snel een advies naar M toe. Kan DEU eerste opzet maken?
 10.2.e, blijf ons real time voeden met ontwikkelingen graag.

10.2.e

From: 10.2.e
Sent: vrijdag 16 februari 2018 08:23
To: 10.2.e @minbuza.nl; 10.2.e @minbuza.nl; 10.2.e @minbuza.nl; 10.2.e @minbuza.nl; 10.2.e @minbuza.nl; 10.2.e @minbuza.nl
Cc: 10.2.e @minbuza.nl; 10.2.e @minbuza.nl; 10.2.e @minbuza.nl
Subject: RE: VRAAG: Tweede Kamer erkent Armeense genocide

Ik hoor net Vootdewind op BNR radio die zegt dat hij en coalitiepartijen zullen komen met de motie. Deze motie is nog niet ingediend. Ik neem aan dat hij nu vast naar buiten treedt omdat hij gisteren zijn kans niet kreeg en wil afdwingen dat AO nu snel plaatsvindt.

10.2.a

Dat zou ook de woordvoering kunnen zijn.

10.2.a

10.2 a

Zet ook vast [redacted] en 10.2.e in cc.

Groet,

10.2.e

From: 10.2.e
Sent: vrijdag 16 februari 2018 9:11:25
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: RE: VRAAG: Tweede Kamer erkent Armeense genocide

OK, wacht hun reactie af.

10.2 a

From: 10.2.e
Sent: Friday, February 16, 2018 10:09 AM
To: 10.2.e <[redacted]@minbuza.nl>; 10.2.e <[redacted]@minbuza.nl>; 10.2.e <[redacted]@minbuza.nl>; 10.2.e <[redacted]@minbuza.nl>; 10.2.e <[redacted]@minbuza.nl>
Cc: 10.2.e <[redacted]@minbuza.nl>
Subject: RE: VRAAG: Tweede Kamer erkent Armeense genocide

En op je laatste vraag: even wachten met actie. [redacted] en 10.2.e gaan er mee aan de slag en laten weten wat wijsheid is!

From: 10.2.e
Sent: vrijdag 16 februari 2018 08:05
To: 10.2.e <[redacted]@minbuza.nl>; 10.2.e <[redacted]@minbuza.nl>; 10.2.e <[redacted]@minbuza.nl>; 10.2.e <[redacted]@minbuza.nl>
Cc: 10.2.e <[redacted]@minbuza.nl>; 10.2.e <[redacted]@minbuza.nl>
Subject: RE: VRAAG: Tweede Kamer erkent Armeense genocide

Al opgepikt door BBC Turks en Hurriyet, dus gaat nu snel.

Maar voor mijn begrip: is de motie nu ingediend of niet? Zo nee, waar komt het nieuws vandaan? En heeft M dus nog niks gezegd?

10.2 a

From: [redacted]
Sent: Friday, February 16, 2018 9:53 AM
To: [redacted]@minbuza.nl>; [redacted]
 [redacted]@minbuza.nl>; [redacted]@minbuza.nl>; [redacted]
 [redacted]@minbuza.nl>
Cc: [redacted]@minbuza.nl>; [redacted]@minbuza.nl>
Subject: RE: VRAAG: Tweede Kamer erkent Armeense genocide

Goedemorgen [redacted],

Komt ook hier als een verrassing. AO zou mogelijk volgende week plaats moeten vinden, maar ik heb nog geen datum gezien. M heeft hier voor zover bekend niet op gereageerd.

Wat betreft wv lijkt mij de insteek dat dit een uitspraak is van het parlement en dat dit aan de Kamer is. Regeringslijn wat betreft Armeense kwestie is bekend. Ik probeer zo nog te achterhalen of COM hier meer van weet. Hoor graag wanneer het is opgepikt in Turkije.

Groet, [redacted]

From: [redacted]
Sent: vrijdag 16 februari 2018 5:29:26
To: [redacted]
Subject: VRAAG: Tweede Kamer erkent Armeense genocide

Morning collega's,

[redacted]

Waar is dit aan de orde geweest?

Kunnen jullie zeggen wat de minister erover gezegd heeft?

[redacted]

[redacted]

[redacted]

From: [redacted]@minaz.nl
Sent: Friday, February 16, 2018 6:49 AM
Subject: NOS.nl: Tweede Kamer erkent Armeense genocide

Tweede Kamer erkent Armeense genocide

VANDAAG, 02:10

AANGEPAST OM 02:10

POLITIEK

De Tweede Kamer wil de massamoord door Turken op Armeniërs erkennen als 'de Armeense genocide'. De gevoelige discussie speelt al jaren en onder aanvoering van ChristenUnie-Kamerlid Voordewind willen de regeringspartijen nu uitspreken dat er sprake is van genocide. Vermoedelijk krijgen ze steun van een brede Kamermeerderheid. De Kamer gaat niet zover om ook het kabinet te vragen de term over te nemen.

De Kamer vraagt het kabinet wel in april voor het eerst een bewindspersoon te sturen naar de herdenking van de genocide. Die plechtigheid is in de Armeense hoofdstad Yerevan. Het kabinet moet nog op die oproep reageren, maar volgens Haagse bronnen zal de reactie positief zijn.

Ottomaanse Rijk

De kwestie ligt internationaal erg gevoelig. En ook in Nederland is al jaren discussie over hoe de gebeurtenissen in 1915 in het Ottomaanse Rijk precies moeten worden genoemd. Destijds werden honderdduizenden Armeniërs vermoord. De Turkse regering vindt dat er geen sprake is van genocide en reageert steeds woedend als landen overgaan tot erkenning.

De Kamer heeft in 2004 ook al eens van 'Armeense genocide' gesproken, maar dat gebeurde toen meer indirect. In het regeerakkoord staat dat bij de erkenning van genocides uitspraken van internationale hoven, conclusies uit wetenschappelijk onderzoek en vaststellingen door de Verenigde Naties leidend moeten zijn.

Het Nederlandse kabinet wil steeds niet verder gaan dan het over de 'kwestie van de Armeense genocide' te hebben en bij de 100-jarige herdenking in 2015 was Nederland alleen vertegenwoordigd door een ambassadeur.

Elk lustrum

Dit jaar zal dus voor het eerst een regeringsdelegatie naar Yerevan gaan. Daarna moet er elk lustrumjaar opnieuw een lid van het kabinet aanwezig zijn.

Voordewind noemt erkenning een signaal voor de nabestaanden en voor eventuele daders in de toekomst. En aanwezigheid van het kabinet bij de herdenking is volgens hem een grote stap vooruit en een helder teken dat de Nederlandse regering hier een duidelijk standpunt over inneemt."

Volgens hem moet je je bij dit soort afwegingen niet laten leiden door wat andere landen ervan zouden kunnen vinden: "Wij zijn de hoofdstad van het internationaal recht, en we moeten ons duidelijk uitspreken over dingen die echt fout gaan in de wereld."

Verhouding met Turkije

De relatie tussen Nederland en Turkije is ernstig bekoeld sinds de gebeurtenissen van maart vorig jaar. Nederland verbood Turkse ministers toen hier campagne te voeren voor een Turks referendum en Turkije ontzegde de Nederlandse ambassadeur de toegang tot het land.

Vorige week maakte de inmiddels opgestapte minister Zijlstra bekend dat Nederland zijn ambassadeur in Turkije officieel terugtrekt, omdat er nog geen oplossing is voor het conflict tussen de twee landen.

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Subject: FW: Erkenning Armeense genocide
Date: vrijdag 16 februari 2018 08:15:00

From: 10.2.e
Sent: Friday, February 16, 2018 10:08 AM
To: 10.2.e @minbuza.nl
Cc: 10.2.e @minbuza.nl
Subject: FW: Erkenning Armeense genocide

From: 10.2.e
Sent: vrijdag 16 februari 2018 07:33
To: 10.2.e @minbuza.nl; 10.2.e @minbuza.nl
Subject: Erkenning Armeense genocide

Nog geen debat maar wel al in NOS radio nieuws: meerderheid TK lijkt Armeense genocide te gaan erkennen!
'massamoord door Turken'.

10.2.a
Vrijdag goede dag voor mediaophef, hier en daar, loopt over in de zaterdag

Enige mogelijke formele wv nu: dit is aan de kamer, wij lopen niet op hun besluitvorming vooruit. En dan kunnen we desgevraagd uit onze redeneerlijn putten. MP zal er wel naar worden gevraagd vanmiddag. Ook naar aanwezigheid bij de herdenking.

Succes ermee vandaag! Ik zit hele dag vast in de selectiegesprekken voor het klasje.

10.2.e

From: 10.2.e
Subject: RE: TRIM: RE: Arm. genocidekwestie / Artikel Foreign Affairs
Date: vrijdag 23 januari 2015 08:43:18

Prima, dankjewel!

From: 10.2.e
Sent: vrijdag 23 januari 2015 07:09
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: RE: TRIM: RE: Arm. genocidekwestie / Artikel Foreign Affairs

Mijn antwoord zou zijn: alle residerende ambassadeurs. Onze ambassadeur ging tot nu toe nooit.

From: 10.2.e
Sent: donderdag 22 januari 2015 19:00
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: RE: TRIM: RE: Arm. genocidekwestie / Artikel Foreign Affairs

Dankjewel 10.2.e Alle ambassadeurs of alle residerende EU ambassadeurs?

From: 10.2.e
Sent: woensdag 21 januari 2015 9:18:20
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: FW: TRIM: RE: Arm. genocidekwestie / Artikel Foreign Affairs

Dag 10.2.e en 10.2.e

Volgens de 10.2.a zouden alle residerende ambassadeurs altijd bij de herdenking aanwezig zijn geweest. 10.2.a meestal in gezelschap van de 10.2. (onze Defat heeft overigens namens het MinDef de herdenking vorig jaar ook bijgewoond).

10.2.a 10.2.a

10.2.a 10.2.a

Sent: vrijdag 16 januari 2015 15:47
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: FW: TRIM: RE: Arm. genocidekwestie / Artikel Foreign Affairs

Beste [redacted],

In de bijlage de concept kamerbrief die we op verzoek van de [redacted] 10.2.e nu aan het schrijven zijn. Ons voornemen zou zijn om in deze brief je deelname aan de herdenking in Armenië te bevestigen.

[redacted] stelt een terechte vraag, wat doen andere landen. [redacted] 10.2 a

Onderstaande informatie is wat ik tot nu toe hierover heb. Eerder gaf jij aan dat bij voorgaande herdenkingen van verschillende EULS hun ambassadeur aanwezig was in Armenië. Zou je dit nog enigszins kunnen specificeren?

Dan voeg ik dit nog toe aan het memo voor de minister.

Dankjewel en groet,

[redacted] 10.2.e

DUI

- DUI erkent genocide niet.
- [redacted] 10.2 a
- [redacted]
- [redacted]
- DUI verklaring over het bezoek aan het monument in Yerevan spreekt over "de nagedachtenis aan de 1,5 miljoen Armeniërs die in 1915/16 bij de massacres en verdrijving om het leven kwamen." Steinmeier bezocht het monument samen met zijn ARM ambtgenoot.

VK

- VK onderstreept dat VK Armeense genocide niet als zodanig erkent [redacted] 10.2 a
- [redacted] "Just paid my respects at Tsiternakaberd Memorial remembering upcoming centenary of 1915 and its importance for all Armenians,"). [redacted] 10.2 a
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted] 10.2 a
- [redacted]
- In Londen bereiden de Armeense en Turkse ambassades samen een religieuze dienst in Westminster Abbey voor. De VK regering zal daar zeker vertegenwoordigd zijn c.q. zich laten vertegenwoordigen, maar door wie is nog niet besloten.

FRA

- Uitzonderingspositie in EU samen met GRIE en CY: erkennen genocide.
- [redacted] 10.2 a [redacted] 10.2 a
- [redacted]
- Afgelopen 24 april was president Hollande aanwezig bij herdenking in Parijs, en in 2015

zal hij bij de 100-jarige herdenking in Yerevan zijn, op uitnodiging van president Sarkisian van Armenië.

10.2 a

FRA parlement nam begin 2012, op basis van een voorstel van president Sarkozy, een wet aan die ontkenning van de Armeense genocide strafbaar stelt. Franse Constitutionele Raad verklaarde deze ongrondwettig, want in strijd met de vrijheid van meningsuiting (ook het ECHR is tot dit oordeel gekomen). 10.2 a

n oktober van dit jaar diende Franse parlements lid wetvoorstel in om het ontkennen van genocides en misdaden tegen de menselijkheid van de 20ste eeuw te bestraffen: inclusief de Armeense genocide, expliciet als reden genoemd voor het voorstel.

De Heilige Stoel

De Heilige Stoel heeft de Armeense genocide nooit officieel erkend. Het is niet zeker of de paus de herdenking van de Armeense genocide in Jerevan zal bijwonen. 10.2 a

President Hollande en president Poetin hebben hun komst bevestigd.

De Armeense Kerk zal komend jaar de 1,5 miljoen slachtoffers van het bloedbad heilig verklaren. De Armeense Kerk is een zelfstandige, Oosters-Orthodoxe Kerk en staat los van de Rooms-Katholieke Kerk.

10.2 a

Hoe deze herdenking exact gestalte zal krijgen en welke terminologie daarbij wordt gehanteerd, is onduidelijk.

Uitspraken Heilige Stoel over de Armeense genocide

Paus Johannes Paulus II heeft in 2000 eenmalig gesproken over 'de eerste genocide van de 20^e eeuw', 10.2 a In een gezamenlijke verklaring met het hoofd van de Armeense Kerk sprak de paus toen over "de vernietiging van anderhalf miljoen Armeense Christenen, die doorgaans wordt gedefinieerd als de eerste volkerenmoord van de twintigste eeuw".

10.2 a

10.2 a

From: 10.2.e
Sent: vrijdag 16 januari 2015 12:27
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: RE: TKIM: RE: Arm. genocidekwestie / Artikel Foreign Affairs

Lijkt me een prima brief.

11.1
 11.1

Weten we al wel welke andere EULS aanwezig zullen zijn in Yerevan (en op welk niveau)?
 Belangrijk om te weten (en te melden in oplegmemo).

From: 10.2.e
Sent: vrijdag 16 januari 2015 12:10
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: RE: TKIM: RE: Arm. genocidekwestie / Artikel Foreign Affairs

10.2.e,

Hierbij de concept kamerbrief op verzoek van 10.2.e Ook met dank aan 10.2.e Wij denken dat dit een mooie gelegenheid geeft om de Kamer te informeren over deelname van de ambassadeur aan de herdenking in Armenië omdat dit een brief van BZ aan de Kamer is. 11.1
 We weten dan meteen ook of dit definitief akkoord is omdat de brief langs M gaat. We moeten dan nog wel goed afstemmen met SZW dat we dit gaan vermelden.

Ontvang graag jullie suggesties en opmerkingen,

Groet,

10.2.e

From: 10.2.e
Sent: vrijdag 16 januari 2015 10:09
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: TKIM: RE: Arm. genocidekwestie / Artikel Foreign Affairs

10.2.e we moeten even goed kijken hoe we de brief aan de TK n.a.v. gesprek FAON nog kunnen aanpassen in licht van discussie gisteren, en kanttekeningen PA op eerder concept. Misschien kunnen we verslag van gesprek FAON beperkt houden tot feitelijke mededeling dat gesprek heeft plaatsgevonden, maar daarnaast wat elementen uit opmerkingen M gisteren toevoegen, en misschien zelfs ook melden dat onze CdP in Tbilisi aanwezig zal zijn. Dan slaan we een hoop vliegen in één klap.

From: 10.2.e
Sent: vrijdag 16 januari 2015 10:05
To: 10.2.e
Subject: Arm. genocidekwestie / Artikel Foreign Affairs

Hierbij mooi artikel uit Foreign Affairs (van deze maand) over genocidekwestie. Gaat vooral over de geschiedenis van het gebruik van het genocide-woord. Vond 't zeer lezenswaardig.

M vroeg er gister een Q&A over te maken voor Turkije-debat; heeft 'ie ook gebruikt (hieronder).

- Armeense genocidekwestie blijft de gemoederen – begrijpelijkerwijs – bezig houden. Zeker dit jaar: 100-jarige herdenking op 24 april. Goed artikel over verschenen in de Foreign Affairs van deze maand [van Thomas de Waal].
- Artikel schetst de controversie rondom de herdenking; met name het al-dan-niet gebruiken van het woord “genocide”.
- Artikel betoogt dat de nadruk die is komen te liggen op het wél of níet gebruik van dat woord inmiddels zo dominant is geworden – en dat de lading van dat woord zó absoluut is – dat het toenadering en dialoog tussen beide landen over de gebeurtenissen in de weg is gaan staan.
- Geen misverstand: NL betreurt ten zeerste de vele slachtoffers die in 1915 zijn gevallen. Glashelder dat de Armeniërs ontzettend geleden hebben in die moeilijke .tijden.
- Maar het is niet aan het kabinet om deze historistische gebeurtenissen met inhumane gevolgen te duiden. Dat is aan wetenschappers, alsook de Turkse en Armeense regeringen.
- En het is aan beide partijen om tot een waardige en respectvolle herdenking van de slachtoffers te komen. Dat moet voorop staan.
- Wij moeten dat doel niet in de weg staan. Wij willen de controversie zo min als mogelijk verder voeden.
- Daarom wil NL bijvoorbeeld herdenkingsevenementen van geval tot geval en in goed overleg met andere internationale partners bezien.

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Subject: FW: Bijwonen herdenking Jerevan / stas Blokhuis uitgenodigd
Date: vrijdag 13 april 2018 08:39:39

From: 10.2.e
Sent: vrijdag 13 april 2018 10:18
To: 10.2.e @minbuza.nl; 10.2.e @minbuza.nl
Cc: 10.2.e @minbuza.nl; 10.2.e @minbuza.nl; 10.2.e @minbuza.nl; 10.2.e @minbuza.nl; 10.2.e @minbuza.nl
Subject: RE: Bijwonen herdenking Jerevan / stas Blokhuis uitgenodigd

Dank en vanzelfsprekend – zo was onderstaande ook bedoeld, ik loop al wat langer mee. Onderneem pas actie als alles definitief en dan in overleg.

Even een paar opmerkingen:

- buiten bereik
[Redacted]
 - 10.2 a
[Redacted]
- b
u
i
t
e
n
b

Wat relevante achtergronden:

- buiten bereik
[Redacted]
- [Redacted]

buiten bereik

- Een uitnodiging aan Snel zou zich kunnen richten op:

1
0

2
a

- 10.2 a
- 10.2 a
- Wel wordt bijwoning van de herdenking 'ingepakt'. Snel kan ook deelnemen aan de koningsdagreceptie op 25/4 (uitnodigingen al de deur uit), dan als afsluiting van zijn besprekingen.
- 10.2 a

Ik hoor het wel!

Groet,

10
2

From: 10.2.e

Sent: vrijdag 13 april 2018 01:05

To: 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>

Cc: 10.2.e @minbuza.nl>; 10.2.e @minbuza.nl>

Subject: RE: Bijwonen herdenking Jerevan / stas Blokhuis uitgenodigd

Beste

Het liep toch net weer wat anders maar gelukkig hebben we dan nu toch duidelijkheid dat

Stas Snel naar Jerevan reist. Veel dank voor jullie pro-actieve aanpak en flexibiliteit. Ik wil je graag op het hart drukken om ieder element van het programma enkel na overleg met ons vast te leggen. Dat geldt ook voor zaken als in welk gezelschap de Stas naar de herdenking gaat, zoals je hieronder bij logistiek schrijft. 10.2 a

10.2 e is jullie contactpersoon, maar ook hij zal het hier intern weer goed moeten afstemmen. We beseffen dat dit tot extra werk en ongemak leidt maar rekenen op je begrip.

Vriendelijke groet,

10.2.e

From: 10.2.e
Sent: dinsdag 10 april 2018 17:14:50
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: Bijwonen herdenking Jerevan / stas Blokhuis uitgenodigd

Vandaag heeft de Armeense minister van gezondheid staatssecretaris Blokhuis uitgenodigd voor een bezoek aan Armenie op 24 april a.s. Ondanks het bekende voorbehoud zal de uitnodiging snel schriftelijk via Armeens BZ worden bevestigd.

Ik heb toegevoegd dat de uitnodiging vandaag zal worden aangekondigd in een kamerbrief en dat binnenkort ook de ARM ambassadeur formeel zal worden ingelicht.

10.2.a

NL verzoek.

Ik bezocht de minister om de uitnodiging voor ministerieel overleg (mede georganiseerd door WHO) over HIV en Aids in Amsterdam op 23 juli toe te lichten. Lichte daarna de besluiten van Tweede Kamer en Kabinet toe en dat stas Blokhuis 'oorlogsgetroffenen en veteranenzaken' behartigt. 10.2.a

buiten bereik

10.2 a

In volgend gesprek met directeur Europa van ARM BZ 10.2 a

10.2 a verhaalde ik van de uitnodiging door de minister van gezondheid, schetste de positie en taken van staatssecretaris Blokhuis, dat het parlement vandaag zou worden ingelicht 10.2 a

Heb verwezen naar het recente kamerdebat en andermaal de onderscheiden posities van parlement en regering uiteengezet, mede door verwijzing naar de andere onderwerpen van het kamerdebat - ISIS en Rwanda.

Logistiek

10.2.e

10.2 e schetste het verloop van de herdenking: volksmassa's komen al in de nacht van 23 op 24 naar Tsitsernakaberd en officiële delegaties worden daar in de loop van de dag ingevoegd.

Wat betreft deelname door de staatssecretaris wees [redacted] op diverse modaliteiten. [redacted] 10.2.a

[redacted] k zei toe daartoe het initiatief te nemen, met een voorkeur voor de laatste optie.

DirDEU zou [redacted] 10.2.a informeren en wij beiden zouden snel e.e.a. uitwerken.

Omstandigheden

buiten bereik

Groeten,

[redacted]

From: [redacted] 10.2.e
Sent: Tuesday, April 10, 2018 8:45:04 AM
To: [redacted] 10.2.e
Cc: [redacted] 10.2.e
Subject: FW: Actiepunten vandaag en morgen: bijwonen herdenking Jerevan

[redacted]

Kun jij met onderstaande uit de voeten? [redacted] 10.2.a
 [redacted] voordat de Kamerbrief vanavond uitgaat. Vanuit Den Haag zullen we dan ook een bericht sturen aan de Armeense ambassadeur en hem op gesprek vragen volgende week. Vooralsnog daarbij een kleine slag om de arm: het is hoogstwaarschijnlijk dat stasVWS gaat, maar nog niet zeker.

Groet, [redacted] 10.2.e

From: [redacted] 10.2.e
Sent: dinsdag 10 april 2018 7:51:35
To: [redacted] 10.2.e
Cc: [redacted] 10.2.e
Subject: RE: Actiepunten vandaag en morgen: bijwonen herdenking Jerevan

I will take it from here.

Bij [redacted] 10.2.e even de juiste toon vinden: aangeven dat we hier met opzet vroeg over inlichten en waarschuwing geven, [redacted] 10.2.a

In later stadium zal ik met [redacted] 10.2.e contact hebben. Geef maar aan op welk moment jullie dienstig achten.

[redacted]

From: [redacted] 10.2.e
Sent: dinsdag 10 april 2018 7:47:30

To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: RE: Actiepunten vandaag en morgen: bijwonen herdenking Jerevan

10.2.e

Geheel eens. Met name briefje voor ao RBz
Ik laat het verder aan Dges.

From: 10.2.e
Sent: Monday, April 09, 2018 3:29:47 PM
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: Actiepunten vandaag en morgen: bijwonen herdenking Jerevan

10.2.e

Vanochtend heb ik gebeld met 10.2.e over het bijwonen van de herdenking in Jerevan op 24 april a.s. door stasVWS. VWS gaat nu aan de slag met de planning van deze trip, wat logistiek nog een uitdaging is vanwege agendaverplichtingen van stasVWS.

Ik heb de gevoeligheden en achtergrond van deze herdenking toegelicht en aangegeven dat we vanuit BZ op alle mogelijke manieren willen ondersteunen. Wij zullen in ieder geval een dossier voorbereiden en met COM/RVD en COM VWS woordvoering voorbereiden.

Hieronder een aantal actiepunten voor vandaag en morgen die ik graag voor akkoord aan jullie voorleg.

Alvast bedankt voor jullie reactie.

Groet, 10.2.e

+++

10.2.a

10.2.a

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Cc: 10.2.e
Subject: FW: April 24 - Ceremony
Date: woensdag 18 april 2018 14:05:20
Attachments: 180413_VN_April24.pdf

De Armeense nota spreekt van "Leggen van een krans of van bloemen". Ceremonie begint om 10.30. collectief vervoer van CD vanaf MFA in eigen auto's om 9.30. Ik moet door State Protocol worden gebeld over hoe onze delegatie wordt behandeld/begeleid.

10.2.a

Er lopen delegaties groepsgewijs naar het monument. Een daarvan is het CD. Met of zonder krans. In de weergave van ARM MFA/DirDEU voegen die delegaties zich in de massa. Ik heb een andee herinnering uit 2016, maar toen waren er door een genocide-conferentie relatief veel delegaties/VIPs.

Ik herinner me uit de CD delegatie in 2016 dat een deel van zo'n delegatie dan naar voren loopt om namens de groep de krans te leggen /op de stander te plaatsen voor het monument (dat deed mevrouw Broekers-Knol ook, geholpen door de erewacht). Daarna loopt ieder door en treedt via kleine trappen het monument binnen, waar de eeuwige vlam brandt. Daar legt men een of meer bloemen, zoals de 10.2 a zo mooi beschrijft.

10.2 a

Tot later weer,

From: 10.2.e
Sent: woensdag 18 april 2018 13:30
To: 10.2.e @minbuza.nl>
Cc: 10.2.e @minbuza.nl>
Subject: AW: April 24 - Ceremony

Dear 10.2.e

10.2.a

Indeed, now that recall the event last year, there were many wreaths. The wreaths will be put outside the memorial. Inside, everybody will lay a small number of flowers (roses or carnations), no bouquet. At the end of the day there will be a huge wall of hundreds of thousands of flowers. Quite impressive.

Best

10.2.e

Von: 10.2.e [redacted]@minbuza.nl]
Gesendet: Mittwoch, 18. April 2018 09:12
An: 10.2.e [redacted]
Cc: 10.2.e [redacted]
Betreff: RE: April 24 - Ceremony

Dear 10.2.e [redacted]

Thanks.

10.2.a [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

Best,

From: 10.2.e [redacted]
Sent: dinsdag 17 april 2018 10:38
To: 10.2.e [redacted]@minbuza.nl>
Subject: April 24 - Ceremony

Dear 10. [redacted]

10.2.a [redacted]
[redacted]

Best

10.2.e [redacted]

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Subject: RE: nieuw programma
Date: donderdag 19 april 2018 11:33:00

Ad punt 4. Inmiddels nog twee vicepremiers benoemd: zoals verwacht Vache Gabrielyan en Armen Gevorgian (voormalig chief of the presidential staff).

<https://www.azatutyun.am/a/29175289.html>

From: 10.2.e
Sent: donderdag 19 april 2018 12:20
To: 10.2.e @minbuza.nl>
Cc: 10.2.e @minbuza.nl>
Subject: RE: nieuw programma

Om te helpen bij dossier en meer:

1. ARM BZ bevestigde zojuist dat State Protocol aan het werk gaat. 10.2.a
[Redacted]
3. Een andere extra – als dat jullie uitkomt naar het Nederlandse front - is een korte ronde tafel aan het einde van de middag, met enkele jongere Nederlanders die ervoor hebben gekozen voor korte of langere tijd of altijd in Armenië te wonen en te werken.
Zij zijn:
 - a. 10.2 a, 10.2 e
[Redacted]

Laat horen wat jullie ervan vinden, pas dan ga ik aan de slag.

1 [redacted]
0. [redacted]
2 [redacted]
a [redacted]
[redacted]

From: 10.2.e [redacted]
Sent: woensdag 18 april 2018 19:22
To: 10.2.e [redacted]@minbuza.nl>
Cc: 10.2.e [redacted]@minbuza.nl>
Subject: RE: nieuw programma

Afspraak met stas is verplaatst naar vrijdag 15.00u. Morgen om 12.00u leveren we het dossier aan, dus alles wat daarvoor bekend is gaat in het dossier. Alles wat daarna komt, gaat mondeling of met een nalevering.

From: 10.2.e [redacted]
Sent: woensdag 18 april 2018 16:12
To: 10.2.e [redacted]@minbuza.nl>
Cc: 10.2.e [redacted]@minbuza.nl>
Subject: RE: nieuw programma

Goed nieuws:

10.2.a [redacted]
[redacted]
[redacted]

Wanneer zie je de Stas, zodat we je laatste info kunnen leveren?

From: 10.2.e [redacted]
Sent: woensdag 18 april 2018 15:46
To: 10.2.e [redacted]@minbuza.nl>
Subject: nieuw programma

[redacted]

Zoals net besproken. Programma ziet er nu als volgt uit:

10.2 a [redacted]

From: 10.2.e
To: 10.2.e
Subject: FW: bezoek StasFIN
Date: vrijdag 13 april 2018 13:09:17

From: 10.2.e
Sent: vrijdag 13 april 2018 13:20
To: 10.2.e @minbuza.nl>
Cc: 10.2.e @minbuza.nl>
Subject: RE: bezoek StasFIN

Vergeef me mijn directe taal hieronder, maar we moeten duidelijk voor ogen hebben wat we willen:

1. De varianten

We kunnen alle drie varianten aanbieden.

10.2 a

Daarom is variant 1 geen optie, hoewel ik aanneem dat dat wel overeenkomt met de kabinetsvisie.

Variant 2 is zeker mogelijk, 11.1

- 11.1

Variant 3 11.1

Dan geef ik ook nog mee, hoewel ik geen COM doe: 11.1

11.1

1 [redacted]
1

2. Juiste aankomst/vertrek

Zie dit aub in het licht van mijn verslag van het gesprek bij BZ: al op de avond van 23/4 beginnen de massa's te lopen en dat duurt 24 uur. 11 [redacted]

[redacted]
[redacted]
[redacted]

11 [redacted]
Ik 10.2 a [redacted]
[redacted]
[redacted]

11.1 [redacted]
[redacted]

Groet,

[redacted]

From: 10.2.e [redacted]
Sent: vrijdag 13 april 2018 12:56
To: 10.2.e [redacted] @minbuza.nl>
Cc: 10.2.e [redacted] @minbuza.nl>
Subject: RE: bezoek StasFIN

Duidelijk. Maar wat zijn de varianten die we kunnen bieden?

- Bijwonen van herdenking + lunch (?)
- Bijwonen van herdenking + lunch + aparte bilat (met Gabrielyan?)
- Bijwonen van herdenking + lunch + breder programma incl. bijwonen Koningsdagreceptie 11.1 [redacted]

From: 10.2.e [redacted]
Sent: vrijdag 13 april 2018 10:45
To: 10.2.e [redacted] @minbuza.nl>
Cc: 10.2.e [redacted] @minbuza.nl>
Subject: RE: bezoek StasFIN

10.2.a [redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]
[redacted]

10.2.a

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

Vandaar mijn mail van vanochtend

From: 10.2.e
Sent: vrijdag 13 april 2018 12:39
To: 10.2.e @minbuza.nl>
Cc: 10.2.e @minbuza.nl>
Subject: bezoek StasFIN

Ik heb om 13.30u NL tijd een eerste telefoongesprek met Financien. Zal dan o.a. bespreken:

- Achtergrond van dit verzoek
- Advies m.b.t. rol stasFin
- Wanneer definitief bevestigd dat stasFin gaat?
- Hoe lang is stasFin in Jerevan?
- Behoefte aan bilats?
- Wat is zijn titel in het buitenland?

Zijn er verder van jullie kant nu prangende vragen die ik op tafel kan leggen?

Alvast bedankt.

Groet, 10.2.e

Ministerie van Financiën

TER INFORMATIE

Aan
de staatssecretaris

notitie

Herdenking Armeense genocide Jerevan

Aanleiding

Op dinsdag 24 april 2018 woont u als uitvoering van de motie-Voordewind in Armenië (Jerevan) namens het Nederlandse Kabinet de herdenking bij van de kwestie van de Armeense genocide. Het is de eerste keer dat Nederland aanwezig is bij deze herdenking. In deze notitie vindt u informatie over het tijdschema, enige achtergrond over het onderwerp en een woordvoeringslijn (bijlage 1). Op donderdag ~~18~~ 19 april 2018 om 10.00 uur vindt een voorbespreking plaats met Buitenlandse Zaken. Op het moment [redacted] schrijven is nog niet alle informatie bekend, deze informatie wordt later toegevoegd.

Kern

- Op maandagavond 23 april 2018 om 23.00u vertrekt u per regeringsvliegtuig vanaf Amsterdam (Schiphol Oost) naar Armenië waar u zult arriveren in Jerevan rond 06.00u plaatselijke tijd.
- De herdenking vindt plaats op dinsdag 24 april 2018 om 11.00u. Uw handeling tijdens de herdenking bestaat uit het neerleggen van een bloem bij het monument.
- Aansluitend hebt u een lunchbespreking met 10.2.a [redacted]
- De kwestie van de Armeense genocide ligt in Armenië en Turkije en de respectievelijke gemeenschappen in NL zeer gevoelig
- Het kabinetsstandpunt wat betreft de kwestie van de Armeense is dat het niet aan het kabinet is om een uitspraak te doen over de vraag of er in juridische zin sprake is geweest van genocide. Het kabinet spreekt daarom over 'de kwestie van de Armeense genocide'.
- Met uw aanwezigheid betoont het Kabinet respect voor alle slachtoffers en nabestaanden van alle moordpartijen op minderheden. Daarmee doet de regering geen uitspraak over de vraag of er sprake is geweest van een genocide in Armenië.
- Uw aanwezigheid zal aandacht trekken in Armenië, omdat Nederland voor het eerst aanwezig is bij deze herdenking. 11.1 [redacted]
- Op dinsdag om 16.00u lokale tijd vliegt u terug naar Nederland. De verwachte aankomsttijd in Amsterdam is omstreeks 19.00 uur.
- Tijdens uw reis wordt u vergezeld door 10.2.e [redacted]

aan.

Directie Bestuurlijke en
Juridische Zaken

Inlichtingen

10.2.e [redacted]

Datum

16 april 2018

Notitienummer

2018-000059413

Auteur

10.2.e [redacted]

Van

BBO(A)

Achtergrondinformatie

- Tijdens het debat over het gebruik van de term 'genocide' door politici op 22 februari jl. zijn door de coalitiepartijen twee moties ingediend:
 - De Kamer "erkent de Armeense genocide als zodanig";
 - De Kamer "verzoekt de regering, bij de eerstvolgende herdenking van de Armeense genocide in Jerevan, in april 2018, een Nederlandse vertegenwoordiger op regeringsniveau deel te laten nemen, en vervolgens bij elk lustrum van de genocideherdenking".
- De kwestie van de Armeense genocide ligt in Armenië en Turkije en de respectievelijke gemeenschappen in NL zeer gevoelig.
- Turkije stelt dat er geen sprake was van een genocide, maar van oorlogsslachtoffers en her-allocatie van Armeniërs in Turkije.
- Dit terwijl Armenië stelt dat er sprake was van een genocide met 1,5 miljoen slachtoffers en de Armeense diaspora sterkt lobbyt voor expliciete erkenning door derde landen. Ook de door het kabinet gebruikte bewoording 'kwestie van de Armeense genocide' ligt bij de Armeense gemeenschap erg gevoelig.

11.1

1

- Het kabinetsstandpunt wat betreft de kwestie van de Armeense genocide is ook na het aannemen van bovengenoemde motie ongewijzigd, nl.: het is niet aan het kabinet om een uitspraak te doen over de vraag of er in juridische zin sprake is geweest van genocide. Dit betreft in de eerste plaats een kwestie tussen Armenië en Turkije; daarnaast is er geen uitspraak van een internationaal gerechts- of strafhof en geen bindende resolutie van de VNVR (voorwaarden voor erkenning van genocide zoals genoemd in het regeerakkoord). Het gaat bovendien om een historische kwestie die plaatsvond voor 1948 (toen het Genocideverdrag tot stand kwam). Tijdens de gebeurtenissen in 1915 en 1916 bestond de juridische norm ten aanzien van genocide dus nog niet.
- Het kabinet spreekt daarom nog steeds over 'de kwestie van de Armeense genocide'. Volgens het Kabinet is het wel duidelijk dat in 1915 een

11

11.1

110.2.a

11

De ambassade probeert een goed overzicht te krijgen van aanwezigen.

Formatted: Dutch (Netherlands)

From: TBI
 To: 10.2.e
 Subject: [RDK] Armenië - Bilateraal - Bezoeken - Situatieschets Armenië
 Date: vrijdag 30 maart 2018 11:40:49
 Attachments: rijks_logo.gif

Kunt u dit bericht niet goed lezen? [Bekijk dan de online versie.](#)

30 maart 2018

Ministerie van Buitenlandse Zaken
 Berichtenverkeer

Rijks-Intern

Armenië - Bilateraal - Bezoeken - Situatieschets Armenië

Van : TBI
 Verzonden op : 30 maart 2018 11:39
 Land/regio : Armenië
 Forum : Bilateraal
 Thema : Bezoeken

Samenvatting

Een introductie in dit complexe land in een complexe regio ter voorbereiding op voorziene aanwezigheid bij de jaarlijkse herdenking in Jerevan (24 april). 10.2 a

Commentaar

In Armenië is positief gereageerd op de discussie in de 2e Kamer inzake de kwestie van de Armeense genocide en over aanwezigheid bij de jaarlijkse herdenking in Jerevan. 10.2 a

10.2 a

Bericht

Op 24 april zal Nederland voor het eerst op politiek niveau aanwezig zijn bij de herdenking van 'de Armeense genocide'. Enkele aspecten in verband met de voorbereiding:

1. Uitnodiging

Er is, net zomin als in voorgaande twee jaar, nog geen uitnodiging ontvangen. En dat is voor non-resident ambassades normaal. Deelname aan de ceremonie is – afgezien van 2015 – een eenzijdige beslissing. Regeringsdelegaties zijn zeldzaam. Het verdient daarom aanbeveling in het besluit op te nemen waarom (en hoe) Nederland de beslissing communiceert (protocollair en publieks-diplomatiek).

De plichtigheid zelf is kort en sober. De gehele dag, tot na zonsondergang, lopen drommen mensen vanuit de stad naar het monument.

2. De kwestie

10.2 a

3. De symbolen en kleuren

10.2 a

buiten bereik

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

buiten bereik

[Redacted text block]

[Redacted text line]

- [Redacted list item]
- [Redacted list item]

[Redacted text line]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text line]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text line]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

buiten
bereik